

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6-50
za en mesec " " " 2-20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—

V upravi prejeman mesečno K 1-70

SLOVENEČ

Inserati:

Enostopna petlitvrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostopna petlitvrsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izvenem nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Avstr. poštne hran. račun št. 24.797. Ograke poštne
hran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Nered v „Delavski zavarovalnici
za nezgode“ v Trstu.

Interpelacija državnega poslanca Matka Mandića in tovarišev na njegovo ekselencijo ministra notranjih zadev glede poslovanja »Delavske zavarovalnice proti nezgodam« za Trst, Primorje, Kranjsko in Dalmacijo v Trstu.

Na podlagi § 9. zakona z dne 28. decembra 1887. leta, št. 1 lista drž. zak. iz leta 1888. ter razglasa ministrstva notranjih zadev z dne 22. januarja l. 1889., št. 11 lista drž. zak. bila je ustanovljena »Delavska zavarovalnica proti nezgodam« za Trst, Primorje, Kranjsko in Dalmacijo v Trstu z namenom, da zavaruje delavce in obrtnike, kakor tudi druge osebe, podvržene zavarovanju proti nezgodam.

Tukaj opazimo, da po statistiki iz leta 1910. šteje vojvodina Kranjska 529.083 prebivalcev, Trst in okolica 229.457, Goriška in Gradiška 261.721, Istra 403.261, Dalmacija 646.062 prebivalstva, skupno torej 2.069.602 prebivalca.

Ravno tako izhaja iz statistike, da so v teh 2.069.602 prebivalcev dobre tri četrtine Slovanov, to je Hrvatov in Slovencev, ter bi bilo utemeljeno, da se pri poslovanju v rečeni zavarovalnici upošteva to pretežno slovansko večino v gorenjih deželah.

V ravno isti proporciji pripadajo tudi zavarovanju podvrženi obrtniki, delavci in obrtniki vsaj s tremi četrtinami slovanski narodnosti. Kljub tem nepobitnim statističnim podatkom je bila pri gorenjem zavodu uvedena notranja organizacija na način, kakor da bi bil ta zavod ustanovljen za kako izključno italijansko deželo, kakor sledi iz sledečih podatkov.

Glasom § 10. statuta gorenjega zavoda vodi predstojništvo tega zavoda celo poslovanje ter zastopa zavod na zunaj. To predstojništvo obstoja iz sveta, ki ima 18 članov. 6 članov, kakor tudi 6 namestnikov volijo obrtni podjetniki, 6 članov in 6 namestnikov vo-

lijo zavarovanci, a 6 članov imenuje ministrstvo notranjih zadev.

Naloga tega predstojništva je jako obsežna in razvidna iz § rečenega statuta. To predstojništvo bi se moralo vsaj štirikrat na leto sestaviti, kar se pa nikoli ne zgodi.

Osebe, ki so izvoljene v to predstojništvo, ne poznajo z majhnimi izjemami ne slovenskega ne hrvatskega jezika, tako sicer, da jim ni mogoče reševati vestno one posle, v katerih je nujno potrebno znanje hrvatskega ali slovenskega jezika.

Eksekutiva, to je upravni svet, ki ima reševati tekoče posle zavoda, obstojih iz predsednika, podpredsednika in štirih članov, od katerih pripada eden kategoriji obrtnih podjetnikov, eden kategoriji zavarovancev in eden je imenovan od ministrstva za notranje zadeve.

V imenovanem zavodu predseduje g. Ritter von Zahony, podpredsednika sta gg. dr. Celebrini in Ettore Corrieri (italijanski podanik), dočim so tudi vsi drugi člani upravnega sveta sami Italijani.

V tem upravnem svetu, ki ima nalogo, da izvršuje sklepe predsedništva, da odločuje o dolžnosti zavarovanja obratov, da odločuje, v kateri razred spada poedini obrat in katere doneske ima plačevati, nadalje pa odločuje o odškodninskih zahtevkih po § 33. zakona o zavarovanju proti nezgodam in ki mora končno reševati vse zadeve, ki mu jih izročuje predsedništvo v tem upravnem svetu, ki, z eno besedo, vodi celi zavod, ne sedi niti ena oseba slovenske ali hrvatske narodnosti.

Ta upravni svet rešuje vse zadeve zavoda po navodilih ravnateljstva samega, v katerem sedi znani Italijan Colcuc kot ravnatelj ter podravnatelj dr. Luzzatto in neki dr. Mecozzi, ki sta tudi oba Italijana.

Vsi trije so največji šoveni, odločni nasprotniki vsega, kar je slovansko. V zavodu in izven zavoda se pečajo s politiko, a posebno zunaj se poslužujejo v dosego svojih namenov potujočih nadzornikov, posebno nadzornika Bidolija ter inženirja Coena, od katerih prvi govori samo italijanski, a drugi italijanski in deloma nemški; vsi skupaj pa pre-

zirajo in šikanirajo na vse mogoče načine ne samo podjetnike in delavce slovanske narodnosti, podvržene zavarovanju proti nezgodam, temveč celo svoje lastne kolege-uradnike slovenske ali hrvatske narodnosti.

Ob času kakih volitev se spremeni imenovani zavod v strankarski zavod za agitacijo. Na manifestu italijanske liberalne stranke za volitve, ki so se vršile leta 1900., je bilo podpisanih nič manj kakor pet uradnikov omenjene zavarovalnice, in sicer Carlo Culcuc (ravnatelj), dr. Ferruccio Cimadori, Cimadori Adolfo, Ivan Bidoli in Bolaffio Noerberto. Ta zadnji je šel za svoje službe v pokoj in uživa penzijo, dasi ravno je še mlad in zdrav, obenem pa tudi stavbni podjetnik.

Predzadnji je bil, vsaj takrat, upravitelj delavskih hišic v ulici Ponziana in je v svoji uradni sobi na posebno odličnem mestu razobesil Garibaldijevo sliko.

V času volitev v Trstu in Istri je isti izginjal iz urada včasih po več tednov.

Kako se postopa v času izpraznitve njega kakega mesta, naj služi v dokaz sledeči slučaj:

Ko je bilo izpraznjeno mesto podravnatelja, potegoval se je za to mesto med drugimi tudi nek mlad sodni konceptni uradnik, ki pozna perfektno vse štiri deželne jezike ter se je splošno mislilo, da bo imenovan za gotovo za to mesto. Mesto njega pa je bil imenovan podravnatelj sodni avskultant dr. Luzzatto, o katerem se na vsa usta govori, da se kot c. kr. uradnik ni posebno izkazal v znanem »Bombenprozessu« proti Suban et cons. ter da je bil radi tega baje tudi iz službe odpuščen.

Prezrl se je torej kompetent Slovan, ki je absolviraj visoko šolo in pozna vse štiri jezike in je že zavzemal odlično mesto med državnimi uradniki in se je protežirala oseba, ki ne pozna več kakor en jezik, oseba, ki je mlada, neizkušena, ki je baje bila odpuščena iz državne službe!

§ 3. službene pragmatike izrecno zahteva med drugim tudi ono sposobnost in znanje, ki odgovarja naravi dotičnega mesta, ki se ima popolniti. Res je sicer, da je ta ustanova jako elasti-

na, toda marava in položaj službe podravnatelja vendar zahteva, da dotični pozna jezik dežel, za katere je zavod ustanovljen in jezik treh četrtin zavarovancev.

Toda zavod se ni oziral na sposobnost kompetenta v jezikovnem oziru, marveč izključno le na njegovo politično prepričanje in delovanje.

Kar se tiče internega jezika v imenovanem zavodu, ni o slovenščini in hrvvaščini ne duha ne sluha. Kot interni jezik se rabi nemški jezik. V novejšem času posebno se je začela upeljevati italijanščina, ker mnogo uradnikov ne pozna nemščine. Posebno se to dogaja, odkar je imenovan podravnatelj dr. Luzzatto.

S strankami bi se moralo obehčevati v vseh štirih deželnih jezikih. Toda to se ne dogaja, ker od vseh uradnikov je samo 16 takih, ki poznajo v govoru in pisavi slovenski ali hrvatski jezik. Vsi drugi uradniki, ki ne poznajo teh jezikov, občejujo s Hrvati in Slovenci v nemškem ali italijanskem jeziku.

Od vseh uradnikov in slug (48 po številu), pozna nemščino in slovenščino, oziroma hrvaščino le 16 uradnikov, torej približno četrti del, dasi, kakor že omenjeno, tvorijo zavarovanju podvrženi Hrvati in Slovenci tri četrtine vseh članov zavoda.

Od obeh zdravnikov (dr. Xydias in dr. Brunner) ne pozna nobeden ne hrvatskega ne slovenskega jezika ter občejujeta s strankami hrvatske ali slovenske narodnosti v italijanskem jeziku. Če stranke ne poznajo italijanščine, občejujeta z njim potom tolmača.

Kake posledice ima to indirektno občejuvanje zdravnika s poškodovanimi člani zavoda, je jasno kakor beli dan, če se pomisli, da ta zdravnika odločujeta o rentah, ki jih ima zavod plačevati bolnim ali poškodovanim članom.

V imenovani zavod ugnedilo se je v zadnjem času, posebno v ravnateljstvo mnogo zagriženih Italijanov, ki postopajo s slovanskimi in hrvatskimi delavci in z uradniki uprav tako, kakor se ravna z robovi ter se po vseh primorskih slovanskih časopisih dan na dan čita mnogo proti zavarovalnici radi njenega pristranskega postopanja na škodo slovanskih delavcev.

LISTEK.

H. Sienkiewicz:

V peščeni puščavi.

Prevedel dr. Leopold Lénard.
(Dalje.)

XIV.

Na njegov krik je pritekel prvi Kali, za njim dva strelca, ki bi imela nadomestiti poprejšnjo stražo, trenotek pozneje so se pa vsi Vahimi in Samburu kričeč in tuleč zbrali na mestu zločina. Nastal je velik nemir, poln kričanja in strahu. Ljudem nista bila toliko mar ubita moža, kakor pa ostanke vode, ki je že pronikla v sežgano zemljo džungle. Nekateri zamorci so se vrgli na zemljo, grabili s prstmi drobne prsti in sesali iz nje ostanke vlage. Drugi so kričali, da so ubili stražnike in razrezali mehe hudi duhovi. Toda Stanko in Kali sta vedela, kaj misliti. M'Kunje in M'Pue ni bilo med temi, ki so tulili nad kopico trave. V tem, kar se je zgodilo, je bilo nekaj več, kakor uboj dveh stražnikov in tatvina vode. Razrezani ostali mehi so pričali, da je to bilo delo maščevanja in obenem smrtna obsodba čez celo karavano. Duhovniki hudega Mzimu so se maščevali nad dobrim. Čarovniki so se maščevali nad mladim kraljem, ki je odkril njihove goljufije in bi ne bil dovolil, da dalje izrabljajo neumne Va-

hime. Nad celo karavano je razprostrla sedaj svoja krila smrt, kot jastreb nad jato golobov.

Prepozno se je spomnil Kali, da je, preobložen s skrbmi in prevzet z drugimi mislimi, pozabil zvezati oba čarovnika, kakor je od dne poskušanege bega vele narediti vsak večer. Jasno je tudi bilo, da sta se oba strelca, ki sta stražila pri vodi, vsled vsem zamorcem lastne neskrbnosti vlegla na zemljo in zaspala. To je zločincema olajšalo delo in omogočilo, da sta zbežala brez kazni.

Preden se je nemir polegel in so ljudje prišli nekoliko k sebi od strahu, je preteklelo mnogo časa, toda zločinca nista mogla biti daleč, kajti zemlja pod razrezanimi mehi je bila vlažna in kri, ki je tekla iz obeh trupel, še ni bila popolnoma strjena. Stanko je zapovedal zasledovati begunca, ne samo, da bi ju kaznoval, ampak tudi, da bi dobili nazaj ostala dva meha vode. Kali je zasedel konja, vzel s sabo nekaj strelcev in odrinil za njima. Stanku, ki je v prvem trenutku se hotel pridružiti preganjanju, je prišlo na misel, da ne more pustiti Nelke same pri razdraženih in razburjenih zamorcih ter je ostal. Kaliju je samo naročil, naj vzame s sabo Sabo.

Sam je ostal, kajti bal se je naravnost upora zlasti od strani Samburov. Toda tu se je zmotil. Zamorci sploh lahko vzkipe v časih iz popolnoma neznanstvih vzrokov, toda kadar jih pritišne velika nesreča in zlasti kadar visi

nad njimi neizprosna roka smrti, postajajo popolnoma trpni, ne samo oni, katerih je Islam naučil, da je zaman vsak boj z usodo, ampak vsi. V takem slučaju jih niti strah niti muke zadnjih trenutkov ne morejo razbuditi iz otrpnjenosti. Tako se je zgodilo tudi sedaj. Vahimi in Samburi so se, ko je minila prva razburjenost in ko se je misel, da morajo umreti, utrdila v njihovih razumih, polegli tiho na zemljo, pričakovaje smrti, vsled česar se ni bilo bati upora, ampak veliko bolj, če bodo jutri hoteli vstati in se odpraviti na daljšo pot. Ko je Stanko to zagledal, mu jih je postalo silno žal.

Kali se je vrnil še pred dnevom in je takoj položil pred Stanka dva raztrgana meha, v katerih ni ostalo niti kaplje vode.

»Veliki gospod,« rekel je, »Madi apana!«

Stanko si je otrl z roko pot s čela in vprašal:

»A M'Kunje in M'Pue?«

»M'Kunje in M'Pue umreti,« odvrnil je Kali.

»Si ju velel ubiti?«

»Nju ubiti lev ali vobo.«

In pričel je pripovedovati, kaj se je zgodilo. Trupli obeh zločincev so našli precej daleč od taborišča, na kraju, kjer ju je zadela smrt. Oba sta ležala drug poleg drugega, oba sta imela od zadaj razdrobljeni črepi, raztrgane boke in obgrizena hrbta. Kali je sodil, da sta, ko se je vobo ali lev prikazal v mesečnem svitu, padla pred njim na

obraza in ga začela prositi, da bi jima daroval življenje. Toda strašna žival je ubila oba, potem pa, ko je nasitila prvo lakoto, je začutila vodo in raztrgala mehova.

»Bog ju je kaznoval,« rekel je Stanko, »in Vahimi se bodo prepričali, da hudi Mzimu ne more nikogar rešiti.«

Kali je pa ponovil:

»Bog ju je kaznoval, toda mi nimamo vode.«

»Daleč pred nami sem videl na vzhodu gore. Tam mora biti voda.«

»Kali jih tudi videti, toda do njih je mnogo, mnogo dni . . .«

Nastal je trenotek molčanja.

»Gospod,« odzval se je Kali, »naj dobri Mzimu . . . naj bibi prosi Velikega duha za dež ali reko.«

Stanko ni odvrnil nič in je odšel. Pred šotorom je zagledal belo Nelkino postavico; kričanje in tulenje zamorcev jo je že davno zbudilo.

»Kaj se je zgodilo, Stanko?« vprašala je in pritekla k njemu.

On ji je pa položil roko na glavico in rekel resno:

»Nelka, moli k Bogu za vodo, sicer poginemo vsi.«

Deklica je dvignila svoj blede obrazek kvišku, uprla oči v srebrni ščit meseca in pričela moliti za rešitev. Njega, ki na nebu premika kroge zvezd, na zemlji pa pošilja veter, kakor je primeren volni jagnjeta.

(Dalje.)

Ako hočejo priti slovanski delavci do podpore v slučaju nesreče, morajo čakati mesece in leta, dokler se jim dovoli podpora.

V zglede navajajo podpisani interpelanti sledeči slučaj Blaža Škrinjarija iz Pevme št. 161 pri Gorici. Ta mož je delal v Podgorski papirnici kot strojevodja. Dne 10. decembra 1893. se je tako ponesrečil, da je za vedno ostal nesposoben za delo. Mimogrede bodi povedano, da je bil oženjen, da ima dvoje otrok, ki sta bila z materjo vred bolna. In ta slovenski trpin je moral romati od Poncija do Pilata zaradi podpore. Preiskovali so ga neštevilnokrat in kljub zdravniškemu spričevalom iz dunajske klinike, je imel veliko opravila, predno mu je zavarovalnica priznala vsaj nekaj podpore.

Po skoraj triletnem križevem potu mu je bila šele 23. septembra 1896. leta priznana podpora — 20 bornih kron na mesec, s katerimi mora rediti štiri bolnike, sebe, ženo in dvoje otrok.

Naglašamo, da mu je bila določena podpora od 23. septembra 1896. naprej, a za čas od 20. decembra 1893. do gorenjega dne ni dobil niti novčiča, dasi bi se mu bila morala podpora nemudoma dovoliti.

Tako postopa imenovana zavarovalnica proti slovanskim delavcem.

Če pa gre za kakega delavca — italijanskega podanika — mu gre ta zavod povsod na roko; določi mu hitro rento, dovoli mu, da se vrne v Italijo ter mu pošilja na dom dotično rento, dočim so redki slučajji, da bi zavod kakemu slovenskemu ali hrvaškemu delavcu na njegovo izrecno prošnjo dovolil odpravnino mesto letne rente. Zavod ga vedno strogo nadzoruje in mu navadno vsakega pol leta dotično rento zniža.

Po § 20., točka 3. uvodoma citirane nega zakona, ima zavarovalnica pravico, nadzorovati osebe, katerim je bila dovoljena renta. Vprašanje pa je, ako so imozemci tako nadzorovani kakor tuzemci.

Zavod je sezidal v Trstu v ulici Ponziana nekoliko delavskih hiš, v katere namešča navadno delavce italijanske narodnosti, posebno pa italijanske podanike, dočim prepušča delavce slovanske narodnosti svoji usodi. Tudi upravitelji teh hiš so vsaj za nekaj časa bili italijanski podaniki. Do najnovejšega časa so bili upravitelji teh hiš glasoviti Bidoli in njegov prijatelj Colausicig, ki je poneveril 5000 K.

Vabila, dopise, dekrete itd., določene za hrvatske ali slovenske stranke, pošilja zavod redno v italijanskem jeziku in so taki dopisi, spisani v slovenskem ali hrvaškem jeziku, bele vrane.

Sam podpredsednik upravnega sveta je priznal prvopodpisanemu s pismom od 24. novembra 1909. leta, da se slovanskim strankam v jezikovnem oziru dela krivica, ker se jim pošiljajo dopisi v italijanskem ali nemškem jeziku.

Po mnogih pritožbah, oziroma zahtevah od raznih strank, ki so zahtevale slovenska obvestila, je zavod nehal pošiljati italijanske dopise in začel pošiljati nemške.

Od prejšnjih treh potovalnih nadzornikov, pozna samo eden slovenski, odnosno hrvaški jezik, a ostala dvojica ne pozna niti besedice slovenščine ali hrvaščine, dasi znaša število zavarovancev iz Dalmacije, Istre, Goriške in Kranjske štiri petine vseh zavarovancev. Šele od meseca marca 1912 sta nastavljena dva nadzornika, ki poznata prilično tri deželne jezike.

Pred kratkim je bilo razpisano mesto četrtga inspektorja, ki je tudi imel potovati po vseh petih deželah, ki spadajo v delokrog zavoda, a vendar se ni zahtevalo ničesar drugega, nego samo poznanje italijanske.

Meseca decembra lanskega leta poslal je zavod na inspekcijo v Dalmacijo svojega inspektorja, ki sliši na ime Coen. Poslal ga je v deželo, v kateri tvorijo Hrvatje 99 odstotkov, dasi ne pozna niti besedice hrvaškega jezika in je uradoval v Splitu. Ker pa ni mogel direktno občeati s hrvatskimi strankami, posluževal se je za tolmača nekega c. kr. komisarja.

Kolikor se moramo čuditi zavodu za zavarovanje delavcev, da je mogel poslati v Dalmacijo človeka, ki ne pozna niti besedice hrvaški, še bolj se moremo čuditi našim državnim oblastim, ki gredo na roko temu brezobzirnemu postopanju zavoda, ki ima glavno nalogo, da izsesava siromašne delavce, ker te državne oblasti bi bile poklicane v prvi vrsti, da pouče imenovani zavod, da je njegova dolžnost, spodbujati jezik dežele, a z druge strani bi državne oblasti bile dolžne, da to napravijo v interesu službe same, ker gotovo ni nikjer zapisano, da mora biti državni uradnik tolmač imenovanega zavoda za zavarovanje proti nezzodam

in da s tem za nekaj dni zanemarja vse svoje uradne posle.

Največje čudo pa je to, da je državna oblast z imenovanjem italijanskih ultraradikalcev nadzornikom vrata odprla v vsa podjetja, ki delajo za brambo cele države, kakor arsenal v Pulju, gradnje strateških železnic, mostov itd. itd.

Iz poročila »Delavske zavarovalnice« v Trstu za leto 1910 posnamemo sledeče interesantne podatke glede od zavarovalnice naloženega kapitala:

Vrednostnih papirjev ima zavarovalnica naloženih v Istri za 305.087 K, v Dalmaciji za 285.687 K, v Trstu za 278.400 K, a v Kranjski niti za en vinar.

Posojil ima zavarovalnica v Trstu (samoposebi se razume, le pri italijanskih strankah, zavodih in korporacijah) za 2.832.000 K, dočim ni v Dalmaciji, Istri, na Goriškem ali Kranjskem posodila strankam ali korporacijam slovanske narodnosti niti vinarja.

Ravnatoko je sezidala zavarovalnica v Trstu mnogo delavskih hiš za delavce italijanske narodnosti v vrednosti od 826.338 K, dočim ni sezidala niti ene delavske hišice v vseh drugih, pretežno ali izključno slovanskih deželah.

Iz teh podatkov sledi, da od ukupnega zneska od 4.527.612 K uživa sam Trst, odnosno tržaška italijanska stranka in korporacije ogromno svoto 3 milijone 836.738, Istra 305.187 K, Dalmacija 285.687 K, Kranjska niti vinarja, dasi so vsaj tri četrtine omenjenega kapitala prispevki hrvaških in slovenskih obrtnikov in delavcev!

Z ozirom na vse gorenje pritožbe in z ozirom na določbo § a 12. in 48., uvodoma navedenega zakona, glasom kojega ima ministristvo notranjih zadev pravico, da razpusti predsedništvo zavoda in imenuje potem upravitelja ter da vrši nadzorstvo nad »Delavsko zavarovalnico proti nezzodam« v Trstu, dovoljujejo si podpisani vprašati njegovo ekscelenco, gospoda ministra notranjih zadev:

1. Ali so njegovi ekscelenci znane škandalozne razmere v »Delavski zavarovalnici proti nezzodam« za Trst, Primorje, Kranjsko in Dalmacijo v Trstu?

2. Ali je njegova ekscelenca pripravljena uvesti nemudoma najstrožjo preiskavo ter odpraviti vse gori navedene, v nebo vpijoče krivice, ki se gode slovenski in hrvaški narodnosti pri tem zavodu?

3. Ali je njegova ekscelenca pripravljena delovati na to, da se bodo v predsedništvo in upravni svet imenovali osebe, ki poznajo slovenski ali hrvaški jezik in posebno, ali je pripravljena delovati na to, da se imenuje ravnateljem oseba, pripadajoča narodnosti ogromne večine zavarovancev?

Državni zbor.

Dunaj, 13. junija 1912.

Rusinska obstrukcija.

Vlada je v skripih. Proračunski provizorij poteče že v treh tednih. Ako parlament do konca meseca ne dovoli novega provizorija, je vlada primorana zasedanje parlamenta zaključiti in s § 14. podaljšati začasni proračun, ali pa bi nastopil »ex lex«. Oboje bi bilo izjemno stanje. Pa to bi vlade še ne spravilo v skrajno zadrego.

Prvo in glavno vprašanje je sedaj za državo, vlado, parlament in prebivalstvo brambni zakon. Vojaški nabori se morajo vršiti, čas pa še vedno ni določen. Nad 78.000 avstrijskih nabornikov pričakuje z upom in strahom, ali bodo na jesen morali v vojašnice, ali ne, za osem tednov, za dve ali tri leta. Ogrska poslanska zbornica je dovolila brambni zakon, ki mu v soboto brez dvoma pritrdi tudi zbornica magňatov. V avstrijskem parlamentu pa je načrt brambnega zakona še v odseku poslanske zbornice.

Brambni odsek je do včeraj stvarno razpravljaj. Šele sinoči so rusinski poslanci prenesli obstrukcijo iz proračunskega odseka tudi v brambni. Dr. Okuniewsky je sinoči govoril cele ure in šele danes končal svoj govor. Sedaj govori dr. Lewicky tudi že dve uri. Za njim pa pride še eden njegovih tovarišev do besede. Odsek pa je še vedno pri prvih paragrafih. Ker tudi soc. demokratje ne zavračajo razprave, je sicer upanje, da trem rusinskim poslancem poteče voda zgornosti, toda ta teden odsek gotovo ne dovrši svojega dela. V torek bode morda zbornica službeno pragmatiko spravila pod — kap in v sredo bi prišla na vrsto reforma brambnega zakona. To pa je odvisno sedaj samo še od rusinskih poslancev. Vse druge večje stranke so se že z ozirom na ogrske dogodke morale odločiti za brambni zakon. Socialni demokratje so zadnji, ki bi resno hoteli provzročiti parlamentarno krizo zaradi »militarizma«. Šesteri dalmatinski poslanci sploh niso nevarni in trije ali štirje italijanski liberalci se bodo skрили po kotih.

V zadregi torej ni samo vlada, ampak tudi parlament, ki je predolgo odkladal

brambni zakon. Cele mesece je v jeseni in pozneje preganjal draginjo in mrcvaril službeno pragmatiko za uradnike. Vsaj vspešno bi se bila mogla poslanska zbornica baviti tudi z brambnim zakonom, ki je za prebivalstvo najvažnejše, za državo pa najnужnejše vprašanje. Ako pa mora zbornica priznati »mea culpa«, velja to za vlado v še višji meri. Javna tajnost je, da so ravno avstrijski krogi hoteli videti in slišati, kaj stori ogrski parlament. In če se ti krogi hočejo oprati pred javnostjo, dobro, potem pa zvalimo vsi in vso krivdo na tiste, ki so ustvarili novo svetovno čudo, ki mu pravimo dualizem. Rusinska obstrukcija je epizoda v avstrijskem ustavnem življenju, nestvor »dualizem« pa je menda ustvarjen po Homerjevem vzorcu »himere« v večem spomin Herostratom, ki so starodavni državi izpodmaknili tla...

Naučni minister dr. Hussarek je včeraj v imenu vlade Rusinom predložil nov načrt cesarskega odloka, s katerim bi se Rusinom zagotovila univerza. Vsi trije rusinski klubi pa so v skupni seji soglasno odklonili ta načrt. Obstrukcija torej ni še ugnana. Pogajanja z Rusini pa tudi niso še pretrgana.

Pripomnim še, da je sinoči večina odobrila brez premembe tri najvažnejše paragrafe brambnega zakona, ki določajo službeno dobo vojakov. Ko bode sprejeta predloga v celoti, pojasnim vse važnejše določbe.

Machar v Novem meslu.

V sredo, dne 12. t. m. zvečer je imel v novomeškem »Narodnem domu« znani verski odpadnik Lotrič »predavanje« o Macharju. Potrpežljivih poslušalcev je bilo kakih 60, med temi celih 15 dam. Pri govorniški mizi je zavzel mesto vladni zastopnik g. komisar Golia in predavatelj. Sprva je spregovoril Lotrič nekaj o razvoju »pesnika« Macharja, kar je bilo le postranska stvar; skušal ga je omiliti tudi damam.

Težišče vsega »predavanja« pa je bilo napadanje katoliške cerkve, kar je bilo v ustih Lotričevih »razvoj katoliške cerkve« in pa zloglasna Macharjeva »Čitanka«, ki se je sramuje še »pesnikova« domovina. Svoje inteligentne poslušavce je imel Lotrič za tako omejene, da jim je hotel natveziti, da Machar ni nasprotnik krščanstva. Celo predavanje pa je bilo, kakor špehovka z ocvirki, potreseno s »slovenskimi klerikalci«. Poglavitni vir vseh budalosti je bil poleg »Čitanke« nezmotljivi in vsevedni Masaryk.

Temeljito, brez dokazov je dokazal Lotrič, da je bilo prvotno 54 evangeli-jev, če se prav spomnim, a njih število se je skrčilo na — štiri, baš zato, ker so štirje vetrovi in pa neke vrste angeljev so pri tem odločevali. Ubogi evangelisti, kdo vam bo še kaj verjel, ko ste tako slučajno prišli do časti, kakor Pilat v vero. Zgodovino evangeli-jev pa Lotrič že tako pozna, da bi poleg Masaryka briliral na vsaki stolici! Zadnji čas je, da dobimo Slovenci vseučilišče, da ne izgine ta meteor učeno-sti z našega obnebj.

In Kristus, kako je prišel šele ta do svojega renomeja! Pri Judih je bila velika svoboda v besedi, zato je bilo mnogo »prerokov« in več sekt. — Lotrič si stvar menda tako predstavlja, kot je to dandanes, ko si upa nastopiti on, ki je glede zgodovine evangeli-jev, sv. Petra, primata katoliške cerkve itd. v pravi egiptovski temi, in vendar »svobodno« o vsem tem govori! — Bile so torej razne sekte, menda tri, in eni teh je pripadal Kristus. Ker je oznanjal svobodo, po kateri so tolikanj hrepeneli Judje, bratstvo, za kar mu vsa čast, in uboštvo, si je pridobil mnogo pristašev. »Čudeži« njegovi so bile same prevare, kar je imela dokazati »Čitanka«, ko bi jo bil gosp. komisar dovolil čitati. Razložiti vero v božanstvo Kristusovo, ob čemer so onemogli največji nasprotniki krščanstva, je juristu Lotriču za malo južino. Kristus je bil pač velik mislec, in to mu pusti z Macharjem tudi Lotrič; toda tudi v današnjih dneh imamo take, n. pr. Tolstoja; prav grdo je zato, da je pisal »Slovenec«, da so se temu mislecu z Jasne poljane skisali možgani.

In primat sv. Petra! Toda sv. Peter še v Rimu bil ni, kar je priznal sam Stroßmayer, to je vse le bajka, potrebna rimski cerkvi, da si obdrži prvenstvo! V isti namen je pa rimska cerkev potlačila še druga zgodovinska dejstva. »Predavanje« o teh stvareh je naredilo na poslušalca vtis, kot bi gledal glumača, ki meče v možnar jajca, ure in druge stvari, vse to stolče na drobne kosce, nazadnje pa pride zopet vse celo vun. Razvoj cerkve mu je bil razvoj močne politične stranke, vera čisto individualna stvar človekova, in zato tudi kat. vera ne bo večno trpela, ker je človeško delo. Gospod Lotrič, to je že marsikdo rekel! Toda čujmo dokaz. Vera

katoliška peša, kar kažejo odpadki od nje (to so same suhe preklje!), med inteligenco vlada indiferentizem to pa zato gospod Lotrič, ker nekaterim izmed »inteligence« še precej manjka od inteligence, uradniki se udeležujejo n. pr. procesije sv. R. T. le bolj v skrbi za advancement in radi pritiska cerkve na vlado — tu mu je pa g. komisar pretrgal nit. Propad vere se vidi v šoli, kjer kateheti otrokom izbijajo iz glave, kar jim je mati vcepila v srce. In gimnazijec, kako naj bo veren, ko ve, da se geologija in cerkveni nauk o postanku sveta, filologija in babilonska zmešnjava tako čudno gledati?! Zakramenti so postali čisto naravnim potom, in cerkvene liturgične opravke kažejo na krščansko mitologijo.

Nazadnje je hotel vso to netečno jed posladiti z nekoliko bonbončki iz »Čitanke« in si je izbral »dnevne novice« iz časa Tiberija. Vsekako se vidi Lotriču, da se je že čisto uživel v dolensko mišljenje in izbral je spremenjenje vode v vino v Kani, ki naj pokaže, kako je Kristus svate prekanil. Toda gospod komisar je drugače mislil in zopet je moral Lotrič nehati, toda obljubil je, da bo nadaljeval, ko se mu posreči prepričati gospoda vladnega zastopnika, da je »Čitanka« imunizirana.

Spomnil se je še Aškerca kot nekega slovenskega Macharja, mu zaklical slava, kar je našlo odmev v samo enega poslušalca ustih. Silno nervozen se je zdel poročevalec Pirc, zavladata je smrtna tišina, poslušalci so se razšli in mnogo od njih v še trdnem prepričanju, kot so prišli, da kat. cerkve ne bo tako kmalu konec, če jo bodo napadali — Lotriči.

Poziv.

Dne 3. junija t. l. je nastal požar v šenčurju, kranjskega okraja, ki je upepelil 14 hiš in 37 gospodarskih poslopij.

Nesrečnim prebivalcem tega kraja je uničil požrešni ogenj tudi skoraj vse poljedelske stroje, oziroma orodje, več živine in mnogo drugega imetja.

Skupna škoda se ceni na več kakor 190.000 K. Zavarovalnina pa znaša samo 72.860 K.

Od nesreč zadeti prebivalci šenčurja so v skrajni bedi, iz svoje moči se ne morejo rešiti iz nje, treba jim je torej pomoči od drugih.

Da se jim olajša beda, razpisujem s tem nabiranje milih darov po celi kronovini. Darila se sprejemajo pri c. kr. dežel-nem predsedstvu, pri mestnem magistratu v Ljubljani in pri vseh okrajnih glavarstvih; razglasila se bodo v uradnem listu »Laibacher Zeitung« in odkazala svojemu namenu.

C. kr. deželno predsedstvo v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 12. junija 1912.

C. kr. deželni predsednik:

Teodor Schwarz s. r.

ŽENA POSLANEC ČEŠKEGA DEŽELNEGA ZBORA.

Pri nadomestnih volitvah za češki deželni zbor v Boleslavu je bila izvoljena s 475 glasovi večine pisateljica Kunetický. Vse je radovedno, če ji bo izročil češki namestnik volivni certifikat. V včerajšnji seji proračunskega odseka je vprašalo več poslancev ministra Heinolda, če dobi Kunetická deželnozborski certifikat. Minister Heinold je izjavil, da ker postava statuirale moško pasivno volivno pravico, najbrže namestništvo certifikata ne bo izstavilo. Pritožba je dopustna na državno sodišče, ki bo preporo zadevo končnojavno razsodilo.

BOJI V PALERMU.

Nad sto oseb ranjenih. Več ljudi ubitih.

V Palermu so ob uvedbi novega ladjnega reda proglasili splošno stavko. Cestna železnica ne vozi. Trgovine so večinoma zaprli. Po mestu se je 12. t. m. izprehajalo več tisoč stavkajočih, ki so napadli še ne zaprte trgovine. Policija in karabinierji so napadli izgrednike. Na izgrednike je policija streljala. Nad sto oseb je bilo nevarno ranjenih, več jih je bilo ubitih. Policistov je bilo ranjenih 15.

VOHUNSTVO V GALICIJI.

Pri Podwolyeczicki so aretirali radi vohunstva častnika ruskega generalnega štaba Vanjofa, pri katerem so dobili veliko obtežljivih spisov.

ZASTRAZENI TISZA.

Ko se je odpeljal Tisza iz Budimpešte na Dunaj, kjer ga je zasljal vladar, so budimpeštanski kolodvor zaprli orožniki. Tiszo je spremljal načelnik detektivov Krecsany s štirimi tajnimi policisti. Progo Budimpešta — Dunaj so stražili orožniki. Tudi ob Tiszovem povratku je odredila policija najboljše varnostne naprave. Pohvala cesarjeva je osobito vplivala na člane magnatske zbornice, ki bodo v soboto sklepali o brambnih prenosovah.

AVSTRIJSKO VOJNO ZRAČNO BRODOVJE.

»Neues Wiener Tagblatt« poroča, da je naročila avstrijska vojna uprava 14 aeroplanov v neki domači tvornici.

LAŠKO-TURŠKA VOJSKA.

V Egejskem morju.

V Egejskem morju nameravajo Lah, kakor poroča »Italie«, zdaj, ko so vsi Lah izgnani iz Turčije, odločnejše nastopiti.

V Afriki

so po poročilih turškega vojnega ministristva Turki dne 4. t. m. napadli pred Homsom neko laško utrdbo in zaplenili veliko živil in vojnih kuhinjskih voz. Dne 6. t. m. so Turki in Arabci vzeli Lahom eno utrdbo. Lah so izgubili 20 mož. Dne 7. t. m. so Lah zopet zasedli utrdbo, a so jo morali po celodnevem boju prepustiti Turkom in Arabcem.

NEMIRI NA CIPRU.

Kristjani in mohamedanci so se zopet večkrat spopadli. Več ljudi je bilo ranjenih. Angleško posadko so z enim bataljonom pomnožili.

VOLITEV PREDSEDNIKA SEVEROAMERIŠKIH ZDRUŽENIH DRŽAV.

V volilnem boju za predsedstvo severoameriških Zdrženih držav je enkrat na površju Roosevelt, drugi pa Taft. Sedaj je agitacija nekoliko poje-njala, ker se bliža republikanska konvencija, na kateri bodo šele določili kandidata republikanske stranke za predsednika. Splošno so sodili, da se bo večina delegatov na tej konvenciji izrekla za Roosevelta. Sedaj se je pa pokazalo, da je za kandidato Tafta gotovih 492 glasov, medtem ko razpolaga Roosevelt samo s 464 glasovi. Potrebne večine 540 glasov pa nima nobeden obeh kandidatov. Da bi dosegla to število, skuša vsakdo izmed njih pridobiti na svojo stran 76 negotovih delegatov, kakor tudi 46 pristašev senatorjev La Follette in Kurminsa. Izid glasovanja v republikanskem konventu je torej popolnoma negotov. Gotovo je samo to, da bodo pristaši Roosevelta njegovo kandidato na vsak način proklamirali, tudi če bo v konventu podlegel. Ta spor v republikanskem taboru vzbuja seveda nade demokratov na zmago kandidata Brianda, ki se ga že lahko imenuje večnega kandidata za predsedniško mesto.

„Zlata Doba.“

Za prvo številko, ki je izšla po dolgi pavzi in prestani krizi, sta izšli danes zopet dve številki (4. in 5.) skupaj z zelo mnogovrstno in zanimivo vsebino. »Zlata Doba« je v resnici tako zanimivo in živahno pisana, da jo je slast prebirati. Vsak slovenski inteligent imej in čitat »Zlato Dobro«; ljudstvo pa naj jo pridno prebira po naših društvih! Nobeno društvo bi pač ne smelo biti brez tega koristnega in zanimivega lista! — In zdaj se zdi, da želi dohietiti in nadomestiti, kar je prej zamudila. Glavna novost, ki jo prinaša pričujoči zvezek, je ta, da stopa na plan nova enotna protialkoholna organizacija z imenom »Sveta vojska«. Doslej smo imeli dve paralelni organizaciji: »Družbo treznosti« in »Društvo Abstinence«. Obe te dve prenehata in se zlijeta v »Sveto vojsko«, ki bo združevala prednosti obeh. »Sveta vojska« je družba treznosti z novim imenom, z večjo gibljivostjo in razširjenim programom. Kjer je le pet udov prve ali druge stopinje, je mogoče ustanoviti društvo »Sveta vojska«. — Drugo nedeljo, 23. junija — ako bi se več ne dalo razglasiti, pa 29. in 30. junija — bodi društveni praznik vseh protialkoholnih organizacij in bojnikov. »Zlata Doba« poziva: »**Poražite ta dan, da protialkoholno organizacijo poživite ali jo nanovo zasnujete!** Imejte občni, oziroma ustanovni zbor, naredite ali ponovite zavezo, prestejte ude in pošljite izkaz udov uredništvu vsaj v teku meseca julija! Na III. avstrijskem protialkoholnem kongresu, ki bo letos od 22. do 25. septembra v Solnogradu, bo tudi referat o protialkoholnem delu med Slovenci. Med Nemci uživa naše protialkoholno gibanje precejšen ugled, a mi jim moramo naše delo predstaviti v številkah. Zato prosimo, da že zaradi časti naše domovine to storite, da bomo imeli drugim narodom kaj pokazati!«

Tudi v Ljubljani bo v nedeljo, dne 23. junija, dopoldne v »Ljudskem domu« občni zbor »Družbe treznosti« in »Društva Abstinence«, oziroma ustanovni zbor »Svete vojske«.

Uvodni članek, ki pozivlje k »novemu življenju«, sklepa: Zdaj pa prosimo, na delo! Vzbudi se novo življenje! Nova moč, nov pogum, novo življenje pridi v naš protialkoholni boj! Kralj je umrl; živio novi kralj! »Zlata Doba« je hotela zatvoriti; živela oživ-

ljena »Zlata Doba«! Vojska je hotela po-nenati; živela »Sveta vojska«!

Velik javni shod katoliškega ljudstva

se je vršil 9. t. m. v Mor. Krumlovi. Udeležba je bila ogromna. Zastopanih je bilo 21 občin. Bil vam je to mogočen pojav vernega češkega naroda. Shodu je predsedoval poslanec Benda. V častno predsedništvo so bili izvoljeni ugledni, za načela svete vere navdušeni župani in župniki. Glavni govornik je bil V. Sedlaček, za njim je govoril Brauner iz M. Kumlave. Zbrani so najstrožje obsodili grozne žalitve, katere si je dovolil Machar in tovariši proti Kristusu, cesarju in Cerkvi in so podali to-le resolucijo: »Udeleženci javnega shoda katoliškega političnega društva v M. Krumlovi, sklicanega dne 9. junija 1912. leta, ogorčeno obsojajo bogokletne izreke, ki jih je zakrivil proti Jezusu Kristusu, cesarju in Cerkvi brezverec Machar ter obsojajo zajedno hudobno pisarenje o vladajočem habsburškem rodu. Svojo nezaupnico izražajo tudi poslancema Svobodi in Stejskalu, ki sta s svojima podpisoma omogočila razširjenje sramotilne čitanke. Obenem apeliramo na poslance katoliške narodne stranke, naj zastavijo vse svoje moči in ves svoj vpliv, da bi otrok krščanskih staršev ne vzgajali brezverski učitelji.« — Ta ponedeljek je bil enako velik shod v Brnu, na katerem je govoril prof. dr. Jan Sedlak. Predmet govora je bil: »Oseba Kristusova — in njegova dela«; vse je poslušalo govornika z napeto pozornostjo in navdušenostjo za Kristusa in njegova dela. Ko pa je nato prešel govornik na nasprotnike Kristusove in svete vere, se je polastila vseh udeležencev sveta jeza in ogorčenje proti sramotilcem vere naših očetov. Drugi del govora je bil naperjen v prvi vrsti proti Macharju in njegovim bogokletnim spisom ter končno proti poslancema, ki sta s svojima podpisoma odprla čitanki pot v javnost.

Dnevne novice.

+ **Vipavska liberalna trdnjava padla.** — Sijajna zmaga Slovenske Ljudske Stranke. Včeraj so se vršile v Vipavi dopolnilne volitve za občinski odbor. Lansko jesen so bile prve volitve, pri katerih je bilo izvoljenih 12 pristašev Slovenske Ljudske Stranke in 12 nasprotnikov. Ker je volilna komisija vse polno naših glasov razveljavila, smo se pritožili zoper volitve in je deželna vlada prvotne volitve deloma razveljavila, in sicer glede 8 odbornikov in enega namestnika. Za teh 9 mandatorov se je včeraj vršil boj. Slovenska Ljudska Stranka se je za volitev dobro pripravila: vsakega volivca smo imeli v evidenci, na vse se je pazilo, vršila sta se dva volivna shoda, tako da se je včerajšnja volitev vršila in završila brez vsake agitacije na volišču ali njega bližini. Naši možje so stali kakor skala in bi bilo vsako pregovarjanje z nasprotni strani bob v steno. Seveda so nasprotniki enako že pred volitvami napeli vse sile, da si vzdržijo vipavski trg. Spravili so na volišče vse do zadnjega. Agitirali so, kakor vedno prej, z najgrjimi lažmi in grožnjami. Visoke dame vipavske so še zadnji večer okoli hodile in stare volivce skušale pregovoriti za liberalno stranko. Kupovale so vino, ponujale slaščice — vse ni nič izdalo. O polnoči so bili že liberalni agitatorji na Gradišču in okoliških vaseh, pa vse zastoj. Na obeh shodih se je ljudem pojasnilo, s kakšnimi zavijanjji in neresnicami bodo liberalci prišli agitirati, zato se jim ni nobeden na limanice vsedel. Značilna je bila posebno laž, da dosedanj župan Petrovič namerava pristopiti k Slovenski Ljudski Stranki, ki ga hoče voliti za župana. To so si izmislili zato, ker vedo, da je župan Petrovič pri naših ljudeh silno nepriljubljen. Privoščimo ga liberalcem ali pa socialnim demokratom! Volitve so se vršile splošno mirno. Le dr. Pegana, ki je prišel v domači kraj za mater volit in poslanca Perhacca so liberalci psovali, preklinjali in jima pretili. Do hujšega ni prišlo! Udeležba je bila velikanska, kakor v Vipavi še nikoli. — Vsi možje so bili na mestu: z Goč so se pripeljali na treh vozovih, enako z Vrhpolja in od drugod. Volitev je trajala zjutraj od 7. ure do približno ene ure popoldan. Skrutinij za vse tri razrede je bil končan ob 4. uri. Ko se je izvedelo, da je izvoljenih v I. razredu pet naših odbornikov, je pet strelav iz topiča to naznanilo Vipavcem. Ko se je pa zvedelo, da so izvoljeni tudi vsi ostali naši odborniki, je našo zmago naznanilo 30 strelav. Navdušenje med volivci je bilo velikansko; kmetje iz okolice so čakali popoldneva, da izvedo izid volitev. Popoldne je bilo tako, kakor ob velikih praznikih, samo liberalno gospodo, ki se o velikih praznikih šopiri po vipavskih ulicah, tisto smo pogrešali, ker se je poskrila in skozi

okno čitalnice opazovala, kakšnih občrazov so naši. Zmaga je bila sijajna: čeravno je volilna komisija neopravičeno več pooblastil v I. razredu razveljavila in čeravno je neopravičeno tri prepozno došle liberalce pustila voliti, smo dobili v prvem razredu 16 do 18 glasov večine, v II. razredu povprečno 60, v III. razredu povprečno 70 glasov. Pri zadnjih volitvah v jeseni se je šlo za razloček enega glasu. Tu se vidi velikanski napredek naše stranke v Vipavi. V občinskem odboru bo sedelo 19 naših in 5 liberalnih odbornikov. Če bi hile včeraj splošne volitve, bi liberalci ne imeli niti enega odbornika več. Po Vipavi pa se danes glasi klic: Živela zmagojoča Slovenska Ljudska Stranka!

+ **Franjo Šubelj.** Kamnik: V zadnjih letih je Kamnik izgubil radi smrti več zavednih katoliških mož. Dne 13. junija je zopet smrt prestrigla nit življenja možu v najlepši dobi življenja. Pokojni Šubelj, ki je bil jasnih in trdnih nazorov, je stal kot skala za S. L. S. Kot inteligentnemu in uglednemu možu so se mu poverila razna odborniška mesta v društvih in zastopih. Kruta bolezen ga je dolgo mučila in ni se mu moglo pomoči. Bil je svoj čas med prvimi delavci, ko so se v mestu snovala razna društva. Pomagal je povsod. Pogrešali ga bomo zelo. Bog mu bodi obilen plačnik! Vsem sorodnikom, zlasti pokojnikovemu bratu g. dr. Ivanu Šubelj, c. kr. min. svetniku, odkrito sožalje!

+ **Propaganda dejanja na delu.** Pristaši propagande dejanja so včeraj priobčili v »Slov. Narodu« nečuvno hujskarijo. V »Slovenskem Narodu« je z ozirom na kamen, ki je priletel v sredo popoldne v gorenjski vlak, priobčena včeraj s hujskajočim namenom naslednja podla laž: »Ko je vlak pripeljal tik do škofovih zavodov v Št. Vidu, je nekdo vrغل z vrta teh zavodov v mimo vozeči vlak debel kamen, ki je razbil okno, da je steklo odletelo na vse strani v kupeju. Čisto gotovo je, da je kamen, ki je razbil šipo na vlaku, priletel z vrta škofovih zavodov in da ga je vrغل eden izmed vzornih gojencev tega zavoda. Tako se vzgojujejo v škofovih gimnazijskih zavodih katoliški junaki. Fanatični popje, ki vzgajajo dečke v škofovih zavodih, jih pač uče, da je vse, prav vse dovoljeno v borbi proti liberalcem.« — To nečuvno laž je mogla spraviti v list najpodlejša duša, ki ji je dnevno opravilo samo laž in ki se preveč zanaša na ljubljansko poroto. Z zgorajšnjo lažjo je pa »Slovenski Narod« samega sebe v svojih lažeh prekosil! Podlim lažnikom ni bilo dovolj, da so se lagali, da so kamen vrğli Orli, napad so podtaknili celo škofovim zavodom. V času, ko je »Slovenski Narod« razširjal nečuvno laž, je pa bil prijet pravi napadalec. Tisti, ki je kamen vrğel, je Jožef Ovič iz Pirnič, ni Orel, ne gojenec škofovih zavodov, ampak zidarski delavec ter je slaboumen. Liberalce pa naj bo sram podlih laži liberalnega časopisja!

+ **Aretacije v Zagrebu.** Doslej je bilo v Zagrebu aretiranih 140 oseb. Preiskava se vodi baje na temelju nekega statuta, katerega da je izdelala radikalna napredna mladina. — Korespondent berlinske »Vossische Zeitung«, kateri ima notorično z krogi avstrijske diplomacije jako ozke stike, pa pošilja z Dunaja svojemu listu naslednjo informacijo: Tukajšnji izvrstno poučeni krogi zasledujejo postopanje zagrebske policije z veliko skepsjo. Poskus gotovih krogov konstruirati jugoslovansko zaroto, smatrajo že vnaprej za brezuspešen in tudi za nevaren. Zlasti se zdi popolnoma neverjetna tem krogom vest o nekakem dijaškem komplotu. Jukić gotovo ni imel sokrivec in je iz lastnega nagiba izvršil svoj čin. Iz dejstva, da je Jukić pred svojimi kolegi odkril svojo namero, morda nepremišljeno, se ne sme tvoriti takih čudnih sklepov.

+ **Za povzdigo čebelarstva** je na klonil deželni odbor »Slovenskemu čebelarstvu« v Ljubljani 500 K.

+ **Podeljena je župnija Podkraj** v vipavski dekaniji č. g. Martinu Pečarič, kaplanu na Krki.

— **Najlepšega župana na Kranjskem** ima sedaj Spodnja Šiška. Včeraj je namreč bil izvoljen za župana v Spodnji Šiški Jošip Seidl. Bilo bi prav, da »Narod« priobči podroben in natančen životopis tega gospoda, da bodo ljudje vedeli, kak mora biti človek v svojem razvoju, da postane na »Narodovem« papirju »zavedno narodno napredno«. Praviho, da bodo 7. julija Seidla izvolili tudi za predsednika shoda zaupnikov narodno-napredne stranke.

— **Ogenj na Sodražici.** V trgu je danes ob pol eni uri nastal ogenj pod streho hiše št. 75. Vneli so se že strešni tramovi, vendar se je marljivosti naših ljudi posrečilo ogenj udušiti.

— **Toča je napravila za 30.000 kron škode** v občini Brdovec, okraj Zagreb.

— **Zločin ali nesreča?** Na Blejski Dobravi se je 9. t. m. vršila veselica povodom blagoslovljenja gasilnega doma, ki se je udeležil tudi 34 letni Janez Rabič, tovar-

niški delavec z Jesenic. Ker je vlak zamudil, je odšel z veselice s tremi fanti proti Jesenicam. 11. t. m. pa so ga našli mrtvega v Savi pod Sotesko. Obleden je bil v veteransko uniformo, ki jo je imel na veselici. Truplo so prenesli na Koroško Belo v mrtvašnico. Rabič je oče šestih nepreskrbljenih otrok. Vrši se preiskava, če se je Rabič ponesrečil, oziroma če je bil izvršen zločin.

— **Umrli** je v graški bolnici nadoficijal okrajnega sodišča v Kamniku gosp. Franc Lorber, star 50 let.

— **Ogenj v Tominju pri Ilirski Bistrici.** Dne 10. t. m. dopoldne je pogorela s slamo krita Logarjeva bajta v Tominju pri Ilirski Bistrici. Ogenj, ki se je jako hitro razširil, je upepelil tudi hlev. Vzrok požara še ni pojasnjen; najbrž je bilo zažgano.

— **Vič.** Častivcem sv. Antona se naznanja, da se bo prihodnjo, t. j. Antonovo nedeljo vršila pobožnost v istem redu kakor lansko leto. Svete maše bodo: ob 5. uri s kratkim nagovorom, ob 6. uri s pridigo, ob 7. in ob 9. uri bo najprvo pridiga in nato slovesna sveta maša. Popoldne se bo vršilo sv. opravilo šele ob 6. uri zvečer, da se bo s tem ustreglo zlasti Ljubljancem. In sicer bo najprvo ob šestih govor in nato pete litanije z blagoslovom. Ob 6. in 9. uri zjutraj in ob 6. uri popoldne bo darovanje za cerkvene potrebe, zlasti za nove orglje, ki bodo, kakor je upati, postavljene letos na Veliki Šmarin. Delo pri g. Milavcu lepo napreduje. Stale bodo okrog 13.000 kron. Prijatelji glasbe in častivci sv. Antona ste uljudno vabljeni, da bi se blagovolili udeležiti cerkvenega darovanja v pokritje nemalih stroškov za nove orglje. — V nedeljo teden, t. j. 23. junija, vabimo pa somišljenike na vrtni koncert, katerega bo priredilo tukajšnje Katol. slov. izobraževalno društvo. Svirala bo tukajšnja društvena godba, ki je pri procesiji sv. Rešnjega Telesa s svojimi točnimi proizvajanjmi pokazala, kaj vse se da doseči v enem letu z vztrajnostjo in marljivo vostjo.

— **Sin bivšega hrvaškega podbana ponesrečil z avtomobilom.** Pri Korneuburgu na Nižjem Avstrijskem se je ponesrečil s avtomobilom sin bivšega hrvaškega podbana, Fedor pl. Nikolić. Na cesti so bili nastavljeni od zlobne roke veliki kamni vsled česar je avtomobil odletel v obcestni jarek. Nikolić in sofer sta padla pod avtomobil in se onesvestila. Sofer je težko ranjen, Nikolić pa lahko. Oba so odpeljali v bolnišnico.

Primorske vesti.

p **Avtomobil se zaletel v zid.** Sinoči se je v Trstu zaletel pred predorom Montuza avtomobil s 5 izletniki v zid. K sreči se je poškodoval le sofer Bazzanella, in še ta lahko, dočim se je avtomobil, ki je last tržaške taksameterske družbe, domalega popolnoma razbil. Škode je 6000 K. Komaj 50 korakov od kraja nesreče stoji krčma »Al Troforo«, pred katero so na trotoarju postavljene mize, okrog kojih je sedelo polno gostov. Ako bi se bil avtomobil peljal le še par korakov, bi se bila pripetila lahko grozna nesreča.

p **Nenadna smrt.** Evgen Ilić, 41letni kurjač pri Lloyd v Trstu, se je vlegel v delavnici spat v kot poleg peči. Ko ga je prišel buditi njegov tovariš Vatovec, je bil že mrtev. Prepeljali so ga v bolnico.

p **Ljudska hranilnica v Trstu** je kupila lastno hišo v ulici Torre bianca 21, kamor se preseli dne 24. avgusta.

p **Poizkušeni samoumor.** 17letna hišina Marjeta Čik, v službi pri g. Frankfurterju, se je zastupila zaradi ljubezni. Ko ji je zdravnik izpral želodec, so jo prepeljali v bolnišnico, ker je njeno stanje zelo nevarno.

p **Konzorcij gostilničarjev v Trstu** je imel 12. t. m. svoj občni zbor. Volitev odbora je bila to pot jako burna, ker se je šlo italijanšem za kožo. V boj so stopili složno vsi slovenski gostilničarji proti italijanskim kamorističnim oštirjem. Prejšnjega predsednika Caldarija, proti kateremu so že poprej nastopali vsi gostilničarji radi njegovih nečednih denarnih manipulacij, niso pri teh volitvah niti stavili v listo kandidatov, vsled česar ga ni niti v odboru. Izvoljen je predsednikom Rudolf Baschiera. Med vsemi 12 odborniki je en sam Slovan, Hrvat Markičević. Volitve so izpadle: Italijani 264 do 273 glasov, Slovani 181 glasov. — Po razglasitvi rezultata tisočeri množici, ki ga je nestrpno pričakovala, so italijanski plesali po ulicah in kakor besni kričali svojo staro, preko-lužno »Viva Trieste italiana!«

p **Grozna nesreča. Dva naša delavca-rojaka ponesrečila.** — V Pedračah v komnolomu na Tirolskem je počila mina, ki je vrgla od sebe v globino dva delavca, enega 15 m globoko, drugega 40 m globoko. Strašno sta bila razbita. Nesrečna delavca sta Franc Šavli, 25 let star in Ignacij Ejravec, 21 let star, oba iz Lokovca.

p **Beneški Slovenec — vohun?** — Pretekli petek so zaprli vojaki v Deve-

takovi gostilni v Kobarižu znanega be-
neškega Slovence g. Karola Jusiča,
trgovca z lesom iz Ažle nad Št. Petrom
v Benečiji. Vojaški avtomobil je prišel
tako v Gorico po preiskovalnega so-
dnika dr. Gradnika, ki je potem par dni
zaslišaval Jusiča. Nato ga je dal odvesti
v preiskovalni zapor v Gorico, kjer se
zaslišavanje nadaljuje.

Ljubljanske novice.

Ij Aškercu so vse vzeli. Z ozirom na
včerajšjo »Narodovo« notico »Klerikalne
hijene«, smo se obrnili na upraviteljstvo
deželnih dobrotelnih zavodov v Ljubljani,
ki nam »Klerikalne hijene« uradno tako-
le pojasnjuje: »Z ozirom na notico v včeraj-
šnji številki »Slovenskega Naroda«, v kateri
je vprašanje, kje da je nova srajca, kje fina
rjuha in lepa odeja pokojnega pesnika A.
Aškerca, prosim upraviteljstvo, da bi obja-
vili pojasnilo, da je vse navedene
predmete takoj drugi dan po
sprejemu v deželno bolnico
odnesla ista ženska oseba, ki
je bila navzoča pri sprejemu
na oddelek in je opetovano
obiskala bolnika.« — Ta uradna
izjava potrjuje vse, kar je »Slovenec« pisal
in priča, kako ljubeznivo je napredna jav-
nost skrbela za Antona Aškerca v nje-
govih zadnjih urah. Še srajco so mu vzeli
prej, predno je zatisnil oči!

Ij Polet aviatika Widmerja v Ljub-
ljani. Znani tržaški letalec Widmer je vče-
raj ob pol 4. uri popoldne poletel s svojim
letalnim strojem z vojaškega vežbališča
pri Mostah preko Ljubljane. Na vežbali-
šču se je dvignil takoj 40 metrov visoko
ter se nato vspel do 200 metrov višine
v smeri proti ljubljanskemu Gradu in barju.
Vsled močnega vetra v zgornjih zračnih
plasteh se je moral aviatik Widmer nad
barjem obrniti na desno, nakar se je v
gladkem poletu vrnil na vežbališče. Ta
poizkusni vzlet je zbudil v Ljubljani mnogo
zanimanja, zlasti ker je bil izvršen z mnogo
eleganco. Widmerjev letalni stroj je mo-
goče ogledati danes, jutri in popoldne
v prostorih spedijske trdnje »Balkan« na
Dunajski cesti. Widmer bo poletel v ne-
deljo, 16. t. m. ob pol 6. uri popoldne na
vojaškem vežbališču zopet v zrak. Ker je
včerajšnji poizkusni polet zbudil mnogo
zanimanja, bo brzkone prisostvovalo ne-
deljskemu poletu mnogo občinstva.

Ij Moški zbor »Ljubljane« ima danes
zvečer redno vajo ob 8. uri. Vsi gg.
pevci se nujno prosijo, da se blagovo-
livo zanesljivo udeležijo te vaje radi
udeležbe pri nedeljski slavnosti v Tr-
biču. — Zborovodja.

Ij Promenadni koncert »Slovenske Fil-
harmonije« se vrši ob ugodnem vremenu
jutri (sobota) od pol 7. do pol 8. zvečer v
»Zvezdi«. — Spored isti, kakor za torek
13. t. m.

Ij Električna železnica preko ljub-
ljanskih mostov, ko se podoero pri de-
ležih za poglabljanje Ljubljane. V tej
zadevi se je včeraj dopoldne vršila en-
keta. Električna železnica je obvezana
vzdrževati promet tudi ob eventualnih
preuredbah cest in mostov. Sklenilo se
je, da se vodstvo železnice obrne do
vodstva osuševanja barja, da ono na-
pravi toliko močnejše zasilne mostove,
da bo mogoče električni železnici vzdr-
ževati promet.

Ij Kratka prostost. Včeraj zjutraj
okoli pol 9. ure se prisiljencu Jozefu Grilu
iz Krašnje pri Kamniku pri poglabljanju
Grubarjevega prekopa ni poljubilo več de-
lati. Vrgel je lopato proč in pobegnil na
Golovec, kjer pa ni užival dolgo zlate pro-
stosti, kajti že ob tri četrt na 10. uro zve-
čer istega dne so ga tam izsledili in zopet
oddali v hišo pokore.

Ij Osveta. Pred kratkim je polir Iv.
Kastel odpustil nekega zidarja. Včeraj
pa pride odpuščencev prijatelj Oltra
pred polirjevo stanovanje in mu da
par krepkih zaušnic, potem pa zbeži.
Zvečer se je zopet povrnil in se lotil še
polirjevega prijatelja mizarja Švajger-
ja. O tem je bil obveščen stražnik, ki je
preskrbel, da Oltra ne uide zaslužni
kazni.

Ij Nesreča. Ko je sinoči voznik Anton
Baloh peljal po Radeckega cesti voz peska,
se mu je na voz obesil triletni Franc Anžič,
kateri je padel z voza in prišel pod voz ter
se tako poškodoval, da so ga na odredbo
poklicanega policijskega zdravnika dr.
Illnerja morali z rešilnim vozom prepeljati
v deželno bolnišnico.

Ij Nepreviden kolesar. Včeraj do-
poldne je na Dunajski cesti nek kolesar
tako naglo in neprevidno vozil, da je za-
del v vpokojenega nadučitelja g. Jozefa
Božjo ter ga na levi roki znatno telesno
poškodoval.

Ij Nesreča. Pred kratkem je hlapec
Alojzij Pušenjak vozil iz Domžal prazen
voz za mobilje ter pri tem sam jahal, pravi
voznik je pa sedel na voznem sedežu. Ko
sta konje nekoliko pognala, ju je nek voz
prehitel, drugi je prišel nasproti, tretji je
vozil pa pred njima. V tej zagati sta Pu-
šenjakova konja poskočila in padla, ta pa
je prišel pod nje in se pri tem tako poško-

doval, da so ga morali prepeljati v deželno
bolnišnico.

Ij Umrli so v Ljubljani: Nikolaj Milek,
sin kajzarice, 19 let. — Apolonija Slapnik,
užitkarica, 63 let. — Elizabeta Kočarek,
žena obratnega vodje, 37 let. — Vera Za-
lokar, rejenka, 5 mesecev. — Anton Pri-
mec, užitkar, 51 let. — Mirko Deisinger,
dijak, 11 let. — Antonija Semen iz Selc,
30 let.

Ij Izgubljeno in najdeno. Ga. Ivan-
ka Stražisar je na glavni pošti pozabila
črn dežnik. — Gdč. Ana Zadnikar je
izgubila verižico s tremi srebrnimi
gumbi. — Prodajalka Ana Hiti je na-
šla žepni robec z monogramom F. M.
in plemskim grbom; lastnica ga dobi
nazaj v Bonačevi trgovini. — Sluga Jo-
žef Supan je našel otroški plašč. — G.
Pavel Ebner je našel srebrno verižico
in fin žepni nož.

Ij Očma okradel. Meseca decembra
m. l. je 19letni dninar Gvido Božič iz
Dobrunj vlomil pri svojem očmu Jo-
žefu Tomažiču v Zgornji Hrušici ter
ukradel 90 K denarja in 92 K vredno
zlato verižico, potem pa odšel v litijski
okraj, kjer je delal kot dninar. Pred
kratim je pa prišel v Ljubljano, kjer
je stopil v delo pri Gruberjevem pre-
kopu. Policija ga je takoj izsledila, are-
tovala in sodišču izročila.

Razne stvari.

Izbruh vulkana. — 200 mrtvih. Iz-
bruh vulkana Katmaja je zasul sedem ribi-
ških vasi. Mrtvih je 200 oseb. Vsled deže-
vanja pepela je bila v okolici Kodiaka 14
ur tema.

Mesto Buffalo uničeno. Nad mestom
Buffalom se je utrgal oblak. Ploha je me-
sto popolnoma uničila. Prebivalci so se
večinoma rešili. Podrobnosti še niso znane.

Poskusi aviatike v brezračnih pro-
storih. Nova senzacija na obzorju. Čisto na
tiem dela profesor Birkeland poskuse z
aviatiko v brezračnih prostorih. Načrt
Birkelandov je izmed najvažnejših teženj
vseh stoletij: približati se planetom. To,
kar si je kdaj romaniopisec Jules Verne v
svoji fantastični glavi mislil, namerava pro-
fesor Birkeland uresničiti. O poskusih tega
moža se je že cela vrsta strokovnjakov
izrekla z občudovanjem in s spoštovanjem.
Birkeland izvaja svoje poskuse v velikih
steklenih omarah, v katerih ni prav nič
zraka. Poskusi baje kaj dobro uspevajo. —
Dasi so ti načrti za dandanašnji čas precej
julesvernovski, vendar jih ni mogoče uvr-
stiti med utopije. Pronikniti preko brez-
račnih prostorov do samih zvezd, je cilj
mislečega in delujočega človeškega duha.
Današnji izumi so šele v povojih — Bog vé,
kaj človeštvu odkrijejo prihodnja stoletja.
Počasi odkrivamo eno veliko resnico za
drugo, dokler ne pride človeštvo tja, kjer
ga je hotel imeti Stvarnik. — Seveda se
bo morala današnja aviatika še jako izpo-
polniti, preden bo prizadevanje Birke-
landovo in njegovih prijateljev doseglo po-
polen uspeh. Pa če bi tudi nikdar ne mogli
do samih zvezd, vendar pričajo posrečeni
poskusi imenovanega profesorja, da se bo
dosegla še vztrajnejša in varnejša plovba
po višjih sferah. Tako plovba bi trajala iz
Amerike v Evropo samo pol dne. In ako
profesor Birkeland le-to doseže, pa je po-
kazal človeštvu nadaljni korak do sinjih
sfer in mu odprl vrata do novih, neznanih
svetov.

Koliko prebivalcev šteje New-York.
Ob ljudskem štetju v New-Yorku so našli
6 1/2 milijona ljudi. V zadnjih desetih letih
se je število newyorškega prebivalstva
pomnožilo za 40 6 %.

Kozel povzročil avtomobilsko nesrečo.
V Alo se je peljal z avtomobilom zdravnik
dr. Walter s svojo ženo. Na cesti je pa
skočil pred avtomobil neki kozel. Ko se je
zdravnik izkušal kozlu umakniti, da ga ne
povozi, se je avtomobil prekucnil v jarek.
Zdravnik in njegova žena sta nevarno
ranjena.

Polmilijonska tatvina. V londonskem
hotelu Richelieu so bile pariškemu zlatarju
Reinholdu ukradene dragocenosti, vredne
nad 500.000 frankov.

Proces proti morilcu Tomanu. Dne
11. t. m. se je pričela pred porotnim so-
diščem v Ogrskem Hradišču razprava
proti veleposestniku Ladislavu Tomanu
in sokrivcem zaradi umora. Koncem
oktobra 1911 so namreč našli ob nekem
gozdu med Ratiskovcem in Rohatcem
na Moravskem truplo nekega mladega
moškega, ki je bil umorjen. Obraz je
imel popolnoma razmesarjen. Po oble-
ki umorjenca, kuverti z naslovom vele-
posestnika Ladislava Toman in neki
brzojavki, ki so jo našli pri umorjencu,
so sodili, da je umorjenec Toman sam.
Dognalo pa se je, da se je moral Toman
zadnje čase boriti z materialnimi
težavami in da se je pustil zavarovati
za slučaj smrti za vsoto 73.000 K, ki pa
nikakor ni odgovarjala njegovim pre-
moženjskim razmeram. Zavarovalni
zdravnik dr. Girk, ki je Tomanu pre-
iskal, je izjavil, ko si je natančno ogle-
dal umorjenca, da truplo ni Tomanovo.

Končno se je dognalo, da je umorjenec
mizarski pomočnik Ernest Schuller, ki
je nazadnje stanoval na Dunaju. Na-
stal je sum, da je Toman sam umoril
Schullerja ter hotel zbuditi mnenje, da
je umorjenec on sam. Na ta način je
menil priti do bogate zavarovalnine.
Čez nekaj dni potem so Tomanu areti-
rali na kolodvoru v Brnu. Sprva je
umor tajil, končno ga je pa priznal. Na
obtožni klopi so tudi zavarovalni nad-
zornik Ceppke zaradi sokrivde umora,
nadalje Rudolf Železny zaradi sokrivde
umora in kmet Jožef Blaha, ki je po-
magal Tomanu, da je izvršil umor. O
izidu razprave bomo še poročali.

Kako mislijo nadsodrug o državi
bodočnosti? Zanimivo je, kako sodijo
socialni demokratje, ki se še niso od-
vadili misliti, o državi socialnodemo-
kraške bodočnosti. Tisočkrat in še več-
krat se je vernikom zveličavne social-
ne demokracije pridigovalo v časopisih
in na shodih o dobrotah bodoče socia-
listične družbe, ki bo obdelana popol-
noma po rdečih vzorcih in ki menda ni
več daleč. Pristaše socialne demokraci-
je obdelujejo, da prispevajo v razne
rdeče fondе, ki naj bi menda pripomo-
gli do končne ustanovitve »države svo-
bode in pravičnosti«, v kateri bi se mo-
glo popolnoma »prosto voliti delo« in
živati »skupno posest«. Koliko je vred-
no tozadevno žvepljanje vodilnih so-
cialnih demokratov, nam kaže spis so-
druga dr. L. Quessela o razmerah v dr-
žavi bodočnosti, ki je bil priobčen v
Sozialistische Monatshefte«. V tej reviji
pravi sodrug dr. L. Quessel sledeče:
»Desetletja se bo vlekle socialna revo-
lucija in nazadnje bo ostalo vse pri
staremu. Delati bomo morali slej kot
prej. Tudi neprijetna opravila ostanejo.
Kdor ne bo hotel delati, ne bo imel ni-
česar za jesti. Pri tem pa se bo plačilo
za delo v bodoči socialistični družbi ko-
maj zvišalo. Produkcije ne bo mogoče
zvišati, kakor si predstavljajo v svoji
fantaziji socialnodemokraški otročaji...
Socialna revolucija, ki naj bi rešila de-
lavsko ljudstvo vse bede in vsakega
ogorčenja ni ničesar drugega kot ble-
ščeče slepilo.« Te izjave »učenega« so-
druga v socialnodemokraškem glasilu
pač tvorijo največjo ironijo napram
vabljivim besedam rdečih voditeljev, ki
špekulirajo na neumnost mas in si pri
tem polnijo žepce.

Učitelj izvršil za učenca zrelostni iz-
piti. Pred nekaj meseci je izvršil na gimna-
ziji v Münsteru nek dijak maturitetni
izpiti. Pozneje se je dognalo, da je neki za-
sebn učitelj Schiestel, ki je pripravil ne-
kega gimnazijca eksternista za maturo, iz-
vršil na gimnaziji za svojega učenca zre-
lostni izpiti. Pustil si je svojo brado popol-
noma odbriti, oblekel se v obleko svojega
učenca in napravil pod njegovim imenom
maturo. 10. t. m. sta se morala oba za-
govarjati pred kazenskim sodiščem v Bonnu
zaradi ponarejanja dokumentov ter sta bila
obsojena na tri mesece ječe.

Strašna nesreča v Düsseldorfu. V düsseldorfski
železnicarski se je zgodila strašna
eksplozija. Počil je kotel, ki ga je
pritisak para vrgel 50 metrov daleč. Poru-
šeno zidovje je pokopalo 12 delavcev, med
katerimi so že 4 umrli.

Pete z briljanti. Amerikanci ima-
jo očitno toliko briljantov, da ne ve-
do, kam bi jih dali. Krasili so že glež-
nje na nogah z briljanti posejanimi za-
ponkami, plombirali svoje zobe z bril-
janti ter celo krasili svoje pse in opice
z ovratniki, v katere so bili vdeleni
dragoceni kamni. Skoro se zdi človeku
nemogoče, da bi si izmislili še kako
uporabo za briljante. Toda Amerika-
nec je iznajdljiv. Najnovejša, kar so
si v Ameriki izmislili, so pete na čev-
ljih, posejane z briljanti. Ta nenavadna
ideja se je porodila v glavi mrs. Alice
Langworth, sloviti starejši hčerki
Roosevelta. Prišla je nedavno na neki
ples v čevljih, katerih pete so obstajale
iz umetno brušenih kristalov. Toda ce-
lo to ni bilo dovolj fantastično. Neka
milijonarjeva soproga iz države Indi-
ana si je pred kratkim pustila napra-
viti šest parov čevljev, katerih pete se
kar leskečejo od briljantov in drugih
dragocenih kamnov in katerih vrednost
je tolika, da jih morajo hraniti v jekle-
nih shrambah neke banke kot kake
druge dragocenosti pred tatovi. Bogate
milijonarke, ki imajo majhne in lepe
noge, so začele sedaj splošno posnemati
to modo. Lahko si pa mislimo, da si
one, katerim narava ni dala lepih nog,
ne kujejo čevljev z briljanti, da ne zbuz-
jajo pozornost ljudi na pokvečene no-
ge. Za nas vsakdanje ljudi bi seveda
taki čevlji ne bili pripravi, ker bi jih
raje nosili v žepu, kot pa na nogah.

Električna ekspresna pošta. Lon-
don bo dobil v kratkem ekspresno elek-
trično pošto, ki bo vstanu, odpošiljati
v eni uri 30.000 pisem. Prvi inženir
Pneumatic Tube and Transport Com-
pany-je mr. Kenneth E. Stuart je že
izdelal po ameriških vzorcih tozadevne

načrte, ki so jih nedavno odobrile me-
rodajne osebe. Nova pošta se bo odli-
kovala zlasti v tem, da bo le v malem
delu izvedena pod zemljo. Obrat se bo
vršil potem elektricitete. Namesto
ozkih, malih cilindrov, kakršni so pri
pneumatičnih poštah, bodo pri novi po-
šti uporabili velike, cilindru podobne
vozove, ki se jih bo dalo tudi več sku-
paj sklopiti v en »vlak«. Najznamenit-
ejše pri vsem tem je to, da bo imel tudi
vsak teh vozov lasten motor, ki bo
bo tak voz dospel na svoj cilj, se bo
bo tak voz dospel na svoj krat, se bo
oglasil električni zvonec in službujoči
uradnik bo sprejel došla pisma in jih
ekspediral dalje.

Izid belgijskih volitev. O izidu vo-
litev v državni zbor v Belgiji dne 2. ju-
nija so bili izdani sledeči uradni po-
datki. Oddanih glasov je bilo 2.622.669.
Katoliški kandidati so dobili 1.351.076
glasov, kandidatje liberalnosocialistič-
nih kartelov 1.245.152 in Däensisti 19
tisoč 488 glasov. Druge kandidatne li-
ste, kot n. pr. od trgovcev v Antverpnu
i. dr. so dobile 6.853 glasov. Pri letoš-
njih volitvah je bilo oddanih 47.164 gla-
sov več kot leta 1908, ozir. 1910. Število
glasov, oddanih za katoliške kandidate,
se je pomnožilo v tem času za 126.248,
liberalnosocialistični karteli so narastli
le za 36.587, med tem ko so Däensisti
nazadovali za 12.777 glasov. Katoličani
so nasproti ostalim strankam napredo-
vali za 79.583 glasov.

Od mrtvih vstala. Nekemu prodaj-
alcu v pariški tržnici, Antonu Tomasu,
je umrla pred nekoliko leti žena. Le-
žala je v bolnišnici Hotel Dieu tri me-
sece in ko je umrla, je agnosiral To-
mas njeno truplo, nakar so jo pokopali.
Tomas je žaloval za njo po vseh pra-
vilih. Nedavno pa je prišla v hišo, kjer
je stanoval vdovec Tomas, nenadoma
neka ženska, ki je povpraševala za pro-
dajalcem Tomasem, čegar stanovanje
je našla zaklenjeno. Začuden sosed
so spoznali v tej ženski pokojno sopro-
go Tomasevo, ki jim je pripovedovala,
da prihaja naravnost iz Hotela Dieu,
kjer so jo odpustili kot zdravo. Ob-
veščen o tem radostnem dogodku se je
Tomas takoj vrnil domov ter je spoznal
na svoje začudenje v ženski svojo »ob-
žalovano« soprogo. Med zakonema je
prišlo do živahnega prerekanja. Ne-
utolaženi soprog se je energično skli-
ceval na svoje »oficielno vdovstvo«, v
katerem se je, kakor je bilo videti, prav
ugodno počutil. Svoje izjave je podprl
z mrtvaškim listom. Žena je nasprotno
trdila, da je ona, akoravno oficielno
mrtva, vendar še fizično živa ter hoče
nadaljevati zakonsko življenje. Mož pa
ni hotel o tem ničesar čuti in se je je
brnil na vse pretege, češ, da noče ži-
veti z ženo, za katero je uradno doka-
zano, da je mrtva. Pariške oblasti so
sedaj prisiljene, da razjasnijo, kdo je
bil pokopan mesto Tomaseve žene in
kako je prišlo do tega, da je Tomas v
umrli in pozneje pokopani ženski spo-
znal svojo soprogo.

Največja trgovska hiša na svetu.
Na Broadwayu v New Yorku med Bar-
lajsko cesto in parkom Row, grade se-
daj poslopje Woolwoth, ki bo največja
trgovska hiša na svetu. Teža celega po-
slopja je proračunjena na 250 milijonov
ton ter bo stala na 69 cementnih steb-
rih. Za okna, duri in steklene strehe
potrebno steklo bo veljalo 180.000 kron,
vendar pa ta vsota še ne bo zadostova-
la. Za stene in tla bodo porabili 30.000
kvadratnih čevljev votle opeke in ce-
menta bodo rabili na desetisoče vreč.
Delavci, ki delajo pri zgradbi že dve
leti in ki jih je ogromno število, dobe
vsak dan 20.000 kron plače. Zemljišče,
na katerem bo stalo ogromno poslopje,
obsega 30.000 kvadratnih čevljev ter je
veljalo 18 milijonov kron. Za kopanje
temelja in kleti so izplačali nad 4 mili-
jone. Stavba sama bo veljala 36 mili-
jonov, tako da bodo skupni stroški za
poslopje znašali okoli 55 milijonov K.
Prostor v vseh nadstropjih bo obsegal
skupno 9 in pol hektarja ter bo zado-
stoval za 2000 pisarn, v katerih bo de-
lalo okoli 10.000 oseb, kadar bodo od-
dane v najem. Kadar bo poslopje po-
polnoma zasedeno, bo neslo na leto 10
milijonov najemnine. Poslopje bo ra-
zen Eifflovega stolpa, ki je visok 985
čevljev, najvišja zgradba na svetu ter
bo celo presegalo znani metropolitanski
stolp za 50 čevljev.

Trije trgovci z dekleti aretovani. Iz
Lvova poročajo, da je aretovala policija tri
člane neke mednarodne družbe trgovcev z
dekleti, z imeni Beispiel in Wieser iz
Lvova ter Günsberg iz Černovic, ki so imeli
zelo razvito trgovino z dekleti, katere so
pošiljali v Orient. Aretovani so se s svo-
jimi žrtvami večinoma poročili, nato pa
peljali svoje žene v orientalska mesta, kjer
so pustili svoje žene v razupitih hišah proti
plačilu 200 do 3000 kron na cedilo. Poli-
ciji se je posrečilo izslediti več teh žrtev
in jih poslati v domovino.

Avtomobil povozil štiri otroke. Iz Bregenza poročajo, da je na cesti, ki vodi skozi Reutenberg, povozil v divjem diru avtomobil tovarnarja Emmermann iz Kolina štiri šolske otroke, ki so šli po cesti. Dve deklici, in sicer 12 letna Olga Witten in 10 letna Marija Sanda ste bili takoj na mestu mrtvi, medtem ko sta bila dva dečka težko ranjena.

Izpred sodišča.

Razbijalec okenj. France Barle, delavec v Dvorjah, se je večkrat sešel z Miho Zlebirjem, tesariskim pomočnikom istotam v Kuraltovi gostilni ter je Barle pravil, da mu je njegova žena tožila, da kadar gre mimo te gostilne, ji ne dajo Kuraltovi miru. To je Barleta tako jezilo, da je v jezi rekel: »Tako sem hud nanje, ne vem, ali bi jih pobil, ali jim pa vse razbil.« Zlebir je pa pripomnil, da ima na Jekovčeve jezo, spotoma bo pa še pri Kuraltovih pobil, nakar mu je Barle odgovoril: »Le dobro naredi, bom že za pijačo plačal.« A Zlebir mu je odgovoril, da bo to naredil na svoj račun in na svojo kožo. In res, neki večer je nekdo zagnal v okno Kuraltovega stanovanja dva kamna, razbil šipo in je kamen priletel v sobo, kjer se je nahajala domača družina, nato je sunil z ročico s tako silo v okno, da so se razbile tri šipe. Razun teh treh lučajev je obdolženec pobil šipe pri večnih oknih Apolonije Jerič v Dvorjah. Dva kamna sta priletela tik pred Frančiško Jerič, ki je stala v razsvetljeni kuhinji. Dne 29. aprila so bile pri ravno tre hiši pri dveh oknih pobite šipe. Zlebir je udaril po prvem oknu s sekirico, v drugo okno je pa zagnal sekirico, katera je razbila šipo in padla tik pred posteljo gospodinje. Barle krivdo priznava, medtem ko Zlebir le en sam slučaj priznava, drugo pa taji. Barle je bil obsojen na en teden zapore, Zlebir pa na 18 mesecev težke ječe.

Dobro si bode Ljubljano zapomnil že devetkrat predkaznovani Jožef Bass, kuhar na ladji, pristojen v Litijo. Obdolženec je bil odgoskim potom priveden iz Trsta v Litijo, a dne 26. majnika se je že nahajal v Ljubljani, kjer je v Volčičevi krčmi napravil 1 K 32 h dolga ter odšel ne da bi plačal, ker ni imel denarja. Krčmar je poklical stražnika, ki je Bassa aretoval. A ta je stražnika z obema rokama zgrabil za vrat in ga opraskal. Ker je bil stražnik močnejši, se mu je kmalu posrečilo se ga otresti, a je dobil na rokah tri prase. Poleg tega je Bass z najsurovejšimi psovskimi zmerjal stražnika. Obdolženec se zagovarja, da je bil tako pijan, da se ne ve na ničesar spominjati. Temu nasproti pa izpovedo priče, da Bass nikakor ni bil tako pijan, da se ne bi bil zavedal svojega dejanja. Sodišče mu je za kazno naložilo 13 mesecev težke ječe.

SMRTNA KOSA.

V deželni bolnici je umrla na tifusu Ana Lampret, mati bivšega lastnika tiskarne v Kranju g. Lampreta.

Telefonska in brzojavna poročila.

DR. BENKOVIČ OBOLEL.

Dunaj, 14. junija. Dr. Benkoviču se je akutno ponovila njegova bolezen na črevesu. Dr. Benkoviču je že bolje. Operacije ne bo treba.

RUSINSKA OBSTRUKCIJA.

Dunaj, 14. junija. V brambnem odseku Rusini s polnim parom nadaljujejo obstrukcijo. Prvi je včeraj govoril poslanec dr. Okunjevski, ki je že vnaprej izjavil, da bo govoril toliko časa, da popolnoma omaga. Govoril je dopoldne in popoldne cele tri ure. Za njim je govoril socialni demokrat Daszynski in potem pa zopet rusinski poslanec Baczynsky, ki je predlagal debato o 3. skupini brambne predloge in obenem, da se ta skupina zopet razdeli v tri dele. Predsednik odseka Pogačnik je slednje vprašal člane, če dovolijo reasumiranje popreje sprejetega sklepa, da se specialna debata izvrši v sedmih skupinah. Z odsekovim dovoljenjem je predsednik proglasil sklep za reasumiranje. Gorenji predlog Baczynskega pa je bil odklonjen s 27 proti osmim glasovom. Za tem je začel govoriti rusinski poslanec dr. Evgen Levicky. Ko je ob pol 11. uri končal dr. Evgen Levicky svoj obstrukcionistični govor, je govorilo 11 poslancev, ki so svoja izvajanja večinoma omejili na enominutne govore. Govoril je tudi poslanec Žitnik. Vsi poslanci so podali svoje resolucije k brambnim zakonom. Poslanec Haller je podal k brambni predlogi dodatni predlog, da naj zbornica zaeno z brambnim zakonom reši rekrutni kontingent 1912. Zaraditega bi s tem posebnim dodatnim predlogom k rekrutnemu kontingentu odpadla skrb za vlado, predložiti zbornici k temu posebno zakonsko predlogo. Ob pol 11. uri pred polnočjo je pričel

govoriti poslanec dr. Lew Baczynsky. Govoril je celo noč deloma nemško, deloma rusinski ter je svoj obstrukcijski govor končal šele danes dopoldne ob 3/4 na 12. Dr. Baczynsky je govoril 13 ur in en četrt. (Svojčas je dr. Lecher govoril v plenumu 12 ur, decembra leta 1908, pa Kotlař 13 ur.) Ponoči sta med rusinsko obstrukcijo brambnemu odseku menjaje se predsedovala predsednik odsekov poslanec Pogačnik in podpredsednik dr. German. Načelnik Pogačnik od včeraj ni zapustil zbornice, ne kaže nič, da bi bil kaj utrujen ter je odločen vstrajati dalje. Tudi minister dež. brambe Georgi in sekcijski šef Reiter sta vstrajala celo noč. Danes dopoldne je bil kratek 10 minutni odmor. Dr. Baczynsky je zavžil nekoliko konjaka in nekoliko črne kave ter je nato govoril dalje. Za kratek čas se je odsek preselil v prostore proračunskega odseka, da so sobo prezračili, nakar se je odsek zopet vrnil v svoje prostore. Ob pol 8. uri zjutraj je bil zopet kratek odmor. Dr. Baczynsky je zavžil kozarec vina in skodelico juhe ter je ob 3/4 na 12 končal svoj obstrukcijski govor. Koncem svojega govora se je dr. Baczynsky zahvalil načelniku Pogačniku, podnačelniku dr. Germanu in ministru Georgiju za pozornost, s katero so celo noč spremljali njegov govor. Ko je na koncu dejal: »Sedaj hitim h koncu«, nastala je splošna veselost. Dr. Baczynsky je vsled dolgotrajnega govorenja obolel. Poslanec zdravnik dr. Schubert je konstatiral pri dr. Baczynskem, da mu žila udarja 140 krat v minuti ter je izjavil, da je bil skrajni čas, da je Baczynsky nehal govoriti. Načelnik Pogačnik je izjavil, da je Baczynskega ob 5. uri svaril, naj konča svoj govor, ker je izgledal jako utrujen, a Baczynsky mu je dejal: »Jaz se prav dobro počutim.« Za dr. Baczynskym je pričel govoriti Fresel, nato govori Tresić-Pavičić. Načelnik brambnega odseka Pogačnik loče, da brambni odsek ostane toliko časa skupaj in ne prekine seje, dokler ne reši brambne predloge. Pričakovati je, da bo tudi danes seja brambnega odseka trajala celo noč. Poslanca Okuniewski in Levicky nameravata govoriti velika obstrukcijska govora.

Dunaj, 14. junija. Rusini nadaljujejo obstrukcijo tudi v proračunskem odseku. Poslanec Wasilko je v proračunskem odseku govoril eno uro. Nato je odsek pričel specialno debato o vseh paragrafi nakrat.

Dunaj, 14. junija. Rusini so se pričeli pogajati z naučnim ministrom Husarekom. Rusini bodo počakali izjave Husarekove v odseku, nakar bodo sklicali konferenco, da se posvetujejo, ako nadaljujejo obstrukcijo. Husarek je Rusinom obljubil nekatere izpremembe v svoji izjavi.

ZDRAVSTVENO STANJE KOVACSA.

Budimpešta, 14. junija. Zdravstveno stanje poslanca Kovacsa, ki je streljal v ogrski zbornici na grofa Tiszo, se je zboljšalo in je smrtna nevarnost odstranjena. Z dovoljenjem preiskovalnega sodnika sta obiskali Kovacsa mati in sestra.

ŽENSKA POSLANEC.

Praga, 14. junija. Gotovo je, da ces. namestnik grof Thun v deželni zbor izvoljeni dami pisateljici Kuneticki ne bo dal dostaviti certifikata.

ARETACIJA ČASTNIKA LJUBLJANSKE GARNIZIJE RADI VOHUNSTVA.

Dunaj, 14. junija. Vesti, da je bil na Laškem neki častnik ljubljanske garnizije aretiran radi vohunstva, niso resnične. Gre se za zamenjavo z nekim častnikom neke južnotirolske garnizije, ki je bil na Laškem aretiran, a kmalu nato izpuščen.

BUREN SHOD.

Dunaj, 13. junija. Na shodu nemških radikalcev, na katerem sta Wolf in Heine

zagovarjala zvezo pri občinskih volitvah s krščanskimi socialci, so bili burni prizori med pristaši Wolfovimi in pristaši Pollaufa.

LAŠKO - TURŠKA VOJSKA.

Carigrad, 14. junija. Mladoturški komite je izvedel, da Lah prično z operacijo pred utrdami Smyrne ter istočasno zasedejo otoke Mitilene, Chios in Lemnos.

SESTANEK NEMŠKEGA CESARJA Z RUSKIM CESARJEM.

Peterburg, 14. junija. Potrjuje se, da se koncem julija ruski car in nemški cesar sestaneta v finskih vodah.

NEMIRI V BELGIJI.

Upor drugega regimenta.

Bruselj, 14. junija. V Gentu se je uprl velik del drugega pehotnega polka. Okoli 50 mož se je udeležilo socialnodemokratskega zborovanja. Nato so izjavili, da se ne udeležijo vaj. Uporne vojake so zaprli in jih postavijo pred vojno sodišče.

VELIK VIHAR NA DUNAJU.

Dunaj, 14. junija. Danes zjutraj so imeli na Dunaju velik vihar, ki je trajal celo dopoldne.

DUNAJSKI OBRITNIKI NA JUGU.

Dunaj, 14. junija. Tukajšnji obrtniki prirede studijsko potovanje v Bosno in Dalmacijo.

AVTOMOBIL SE ZALETEL V VLAK.

Varšava, 14. junija. Avtomobil rešilne družbe se je zaletel v železniški vlak. Zdravnik in šofer sta se rešila, avtomobil je popolnoma razbit.

ZOPET VELIK POŽAR V CARIGRADU.

Berolin, 14. junija. »Berliner Tageblatt« poroča, da je v Galati včeraj pričela goriti neka tvornica barv, ki leži blizu borze in novega mostu.

Carigrad, 14. junija. Požar v Galati so lokalizirali. Zgorele so tri hiše in 11 prodajalnic. Dve osebi, ki sta se hoteli rešiti s skokom skozi okno, sta hudo ranjeni.

VELIK KONKURZ.

Kromeriz, 14. junija. Tovarna za čevlje Kiem-Müller je ustavila plačila. Pasiva znašajo 300.000 K.

NA SMRT OBDOJEN.

Linc, 14. junija. Agent Rupert Reiner, ki je svojo ženo s sekiro ubil, je bil obsojen na smrt na vešala.

STAVKA NA ANGLEŠKEM.

London, 14. junija. Stavki delavcev v luki se je pridružilo tudi 20.000 delavcev v provincijalnih lukah.

PRED OČMI SVOJE ŽENE SE JE

USTRELIL.

Rim, 14. junija. Danes sta slikar Rosetti in njegova žena na sodišču podpisala zapisnik o ločitvi njujinega zakona. Ko je Rosetti podpisal zapisnik, se je pred očmi žene ustrelil.

MOŽ ZABODEL ŽENO V ODVETNIŠKI

PISARNI.

Tarnopol, 14. junija. Rusinski kmet Štefan Onysko, ki je v pravdi za ločitev zakona, je v odvetniški pisarni svojo ženo zabodel.

ČEŠKI PISATELJ WINTER UMRL.

Praga, 13. junija. V toplicah Berghallu je 11. t. m. umrl na pljučnici češki pisatelj Zikmund Winter. Pisatelj Winter je bil izborni poznavatelj staropraškega življenja.

VILJEM VOIGT DEMENTIRA SVOJO

SMRT.

Berolin, 14. junija. Vesti o smrti kopniškega stotnika niso resnične. Iz Koburga poročajo, da je dospel tja kopniški stotnik v lastni osebi. Vesti o nje-

govi smrti so mu napravile mnogo veselja.

ODPRAVA MALE LOTERIJE V MOSTU.

Most, 14. junija. Vlada je že pričela odpravljati male loterije. Ko je tu umrla kolektantinja Gellmer, niso loterije več razpisali.

PONEVERJENJE 51.0000 MARK.

Monakovo, 14. junija. Iz Wertinga je pobegnil blagajnik kmečke posojilnice, Leopold Büchmann, ki je poneveril 51.000 mark. Baje je z neko koristnjo pobegnil v Avstrijo.

DVANAJST DELAVCEV ZASUTIH, ŠTIRJE UMRLI.

Düsseldorf, 14. junija. V tukajšnji železarni se je zgodila strašna eksplozija, ki je popolnoma razrušila kotlarino. Kotel je vrglo 50 metrov daleč. Dvanajst delavcev je zasulo porušeno zidovje. Štirje so vsled poškodb že umrli, nekaj jih še niso izpodkopali izpod razvalin.

ZASTRUPLENJA Z MESOM.

Berolin, 14. junija. V Oberschöne-weideju je obolelo veliko oseb, ki so jedle pokvarjeno meso. S smrtjo se bori 12 zastrupljenih oseb. Oblasti so meso zaplenile.

S TRANSMISIJSKIM JERMEKOM RAZTRGAN V KOŠČKE.

Vitkovice, 14. junija. V tukajšnji tvornici briketov je popadel transmisijski jermen dminarja Wadniaka. Jermen je reveža pritisnil na kolo. Revež je bil raztrgan v krvave kose.

PO SPLAŠENIH KONJIH POVZROČENA STRAŠNA NESREČA.

Heb, 14. junija. Bavarski višji vladni svetnik Deurer, ravnatelj klavnice Greiner in nadzorni uradnik Alwang iz Amburga so se peljali v kočiji skozi Kockamühle, kjer sta se konja splašala. Kočija se je ob cestnih kamnih razbila. Alwang se je ubil, Greiner ima zlomljene noge, Deurer je lahko ranjen. Povožen je bil tudi neki pastir. Konja sta padla z nasipa, en konj se je ubil, drugi je nevarno poškodovan.

SMRTNA AVTOMOBILSKA NESREČA.

Draždane, 14. junija. Rentner Körner Moisseem se je peljal s svojim avtomobilom včeraj iz Draždan v Kiederau. Körner-Moisseem je sam vozil avtomobil, v katerem so se nahajale še tri osebe. Avtomobil je zavozil v neko drevo in se prekučnil v cestni jarek. Körner z enim tovarišem se je ubil, ostala dva potnika sta nevarno poškodovana.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 14. junija 1912.

Pšenica za oktober 1912 11-28
Rž za oktober 1912 9-39
Oves za oktober 1912 9-08
Koruza za avgust 8-72

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, sred. tlak 736-0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
13	9. zveč.	726-4	15-8	sl. svzh.	oblačno	
14	7. zjutr.	727-1	13-7	sl. svzh.	dež	10-7
	2. pop.	729-2	19-5	sl. jzah.	oblačno	
Srednja včerašnja temp. 16-3°, norm. 17-5°.						

Štajerske novice.

Š Sin mater ukoval v verige. Iz Cmurka: Franc in Marija Fritz sta prevzela po materi Franca Fritza posestvo. 76letna mati si je izgovorila samo običajni prevzitek. Tema dvema pa je mati očividno že predložila živela. Zato sta jo z železno verigo, kakor se rabi za živino v hlevih, pripela za drevo in pustila v tem položaju starko skozi osem dni dan in noč pod milim nebom. Povrhu sta jo še pretepala. Končno so vendar zvedeli za ta čin orožniki, ki so oba Fritzova zaprli. Marija Fritz je stara 48, Franc Fritz pa 49 let.

Š Dijaki rešili potapljačega se tovariša. V Mariboru se je v mestnem takozvanem »Kristijanovem« kopališču kopalo par dijakov. Neki učiteljski drugič letnika je preplaval varnostno ograjo in plaval proti sredini Drave. Ko se je vračal, ga je približno poldrugi meter pred rešilno vrvjo prijel krč, da si ni mogel več pomagati. Drava ga je potegnila seboj in da ni bilo navzočih par pogumnih gimnazijcev, ki so plavali takoj za njim, bi bil prišel potapljač se pod kolesa Lierzerjevega mlinca. Gimnazijci osmošolci Osornjek, Korošec in Dernovšek so ga še v zadnjem trenutku prestregli in spravili na varno.

Š Strela je udarila blizu Eisenerza na Zgornjem Štajerskem v 4 osebe, v neko rudarico in 3 dekleta. Stanje desetletne Marije Salzer je zelo nevarno. Ostale je

IZGREDI V OGRSKEM PARLAMENTU.

I. Opozicionálni poslanci gredo pod vodstvom grofa Apponyija (1), stranki-

nega voditelja Julija Justha (2) in grofa Mihaela Karolyija (3) v parlament.

II. Predsednik X grof Tisza gre s policijskim spremstvom v parlament.

strela le omamila in vrgla na tla. Vse štiri osebe so šle ob času nevihte preko travnika brez drevja.

Š prepiz med šolarjema se je končal s smrtjo. Iz Rogatca: Te dni sta se med seboj sprla šolarja Fran Drogenik in Fran Čouč pri Sv. Trojici. V prepiru je Čouč svojemu součencu večkrat pokazal figo. To je Drogenika tako razjezilo, da je pobral na cesti velik kamen ter ga z močjo vrgel Čouču v glavo, da je isti vsled tega dobil precejšnjo rano. Starši se za dečkovo rano niso dali brigali. Rana pa se je poslabšala in deček je par dni nato umrl. V koliko je smrt v zvezi s tem dogodkom, bo dognala preiskava.

Izpred mariborske porote. Pred tukajšnjo poroto se je imel zagovarjati vsled težke telesne poškodbe 32letni, oženjeni mesarski pomočnik Franc Steinbauer. Obtožen je, da je v neki gostilni nekemu Martinu Windischu med pretepom pokvaril oko, da je Windisch vsled tega oslepel. Sodni dvor je stavil na porotnike vprašanje glede težke telesne poškodbe, katero so porotniki potrdili. Steinbauer je bil nato obsojen na štiri mesece ječe in v povrnitev stroškov.

Š posrečen drvar. Jurij Pahernik, drvar pri neki lesni tvrdki pri Sv. Lovrencu nad Mariborom, je pred nekaj dnevi spravljaj plohe na žago. Pri tem mu je pa neki ploh padel na nogo in mu jo težko poškodoval. Pahernika so morali spraviti v mariborsko bolnišnico.

Š Deželna kmetijska šola v št. Juriju ob južni železnici je izdala letno poročilo za leto 1911. Iz tega je razvidno, da je v letu 1911. (od 7. novembra 1910 do konca avgusta 1911) na zavodu 24 slovenskih kmečkih fantov dovršilo desetmesečni kmetijski tečaj. Na šoli se je vršilo od 11. septembra do 21. oktobra 1911 gospodinj-ski tečaj, katerega se je udeležilo 14 kmečkih hčer. (Za sprejem jih je prosilo 41.) Dalje sta se vršila: tečaj za sadjarstvo in travništvo in kmetijsko-knjigovodstveni tečaj.

Š Umrl je v Gradcu profesor na tehniški visoki šoli dvorni svetnik dr. Karl Stelzel.

Koroške novice.

k Sanacija »Centralne blagajne« v Celovcu je uspela že tako daleč, da se jo sme smatrati kot sigurno. Gre menda samo še za okroglo 300.000 K, vračunjen pri tem pa ni premogovnik v Treibachu, ki ima tudi precejšnjo vrednost. S tem bo tudi konec raznim hujškarijam nemških nacionalcev in nemškutarjev, ki so pripovedovali ljudem cele bajke, češ, da bodo kmetje vse izgubili; zlobni, kakor so že te vrste ljudje, so lagali, da so zapletene v polomu vse slovenske posojilnice in da torej denar v slovenskih hranilnicah ni varen. Ta laž se je nekaterim ljudem zdela tem verjetnejša, ker vsled splošne denarne krize, ki so jo pa čutile nemške posojilnice še bolj kakor naše, v trenutni zadregi ta ali ona posojilnica visokih od-povedanih vlog ni mogla takoj izplačati.

k Deželno delegacijsko zborovanje koroških nemških požarnih bramb se vrši dne 16. t. m. pri Grömmnerju v Celovcu. Nas Slovence le zanima, da bo predlagala požarna bramba v Šmohoru, naj se na-pravi deželni zakon, po katerem bi lahko požarne brambe prisilile posestnike, da vstopijo v požarno brambo. Že sedaj izjavljamo, da se zavarujemo proti zakonu, po katerem bi naši slovenski kmetje bili prisiljeni biti člani nemških požarnih bramb. Kakor v vseh panogah, tako se moramo tudi pri tej instituciji popolnoma osamosvojiti, da ne bodo koroški sloven-ski požarniki služili nehoti kot člani požarnih bramb, ki imajo poleg humanitar-nega značaja nemškonacionalno lice, nemški politiki.

k V pokoj je stopil deželne sodnije svetnik dr. Josip Mayer v Celovcu. Dobil je naslov velikega deželnega svetnika.

k Iz odvetniške službe. S 1. junijem je vstopil v pisarno dr. Brejca g. dr. Boštjan Schaubach, doma iz Ziljske doline, ki je dovršil sodnijsko prakso v Gorici.

k Od beljaškega državnoželezniškega ravnateljstva. Prestavljena sta: postajni mojster Šim. Antonitsch iz št. Vida v Borovlje, Henrik Ratej iz Borovelj kot telegrafist v Kleinreifling.

k V konkurz je prišel trgovec Franc Brezovnik v Lipi nad Vrbo.

k V Beljaku pogrešajo že nad osem dni ključavničarja Sternata. Policija je preiskala »olšje« (jelševje) od Dravi, a našla samo klobuk ponesrečenega. Sumijo, da se je izvršil zločin.

k Električni tok je ubila. V tvornici za celulozo v Reberci so snažili delavci Matija Tomažič, Andrej Grilc ter Jan. Šker-janc kotel in so se pri tem delu posluževali električne svetilke, ki je ne bi smeli rabiti. Električni tok je ubil Škerjanca, Grilca pa onesvestil.

k Pred celovskim porotnim sodiščem se je moral 12. t. m. zagovarjati mizar Alojzij de Pra, ki je dne 21. majnika v pre-

piru s tesarjem Ludovikom Roglom v Pfaffenbergu slednjega obdelal po glavi z vrčem tako hudo, da je Roglu počila glava in mu je kri tekla v glavo, kar je povzročilo smrt. Obtoženec se je zagovarjal, da se je branil v sili. Priča Katarina Rogl iz-pove, da je Rogl res dvakrat vrgel ob tla Alojzija de Pra, ta je pa Rogla potem začel biti po glavi, ne da bi bil Rogl silil še na-dalje v njega. Porotniki so glavno vprašanje, ali je Alojzij de Pra kriv ubojstva, zanikali in je bil obtoženec oproščen.

k O izžrebanih porotnikih za drugo letošnjo dobo porotnega zasedanja v Celovcu, ki se je začelo 10. t. m., je poročal »Mir«, da so po velikem številu skrajno zagrizeni, notorični nemški nacionalci in je tudi navedel imena nekaterih. Slovenec je samo eden. K temu je pristavil: Recimo, da bi se vršila pred to poroto politična pravda med slovensko in nemškonarodno stranko. Kakšen bi bil izid take porote, je jasno vsakemu. Opozorjamo slovenske državne poslance na te razmere. — Ta kratka notica je »Freie Stimmen« strašno razburila in navajajo nasproti temu en slu-čaj, da neka slovenska občina že dolgo vrsto let nekega poštenega in slovensčine zmožnega ter edino akademično izobra-ženega moža ne sprejema v listo porotni-kov. En sam slučaj, pa še v tem slučaju se ne upajo »Freie Stimmen« navesti niti do-tične občine, da ne bi jih mogli — ujeti!

KNJIGOTRŠTVO.

F. S. Finžgar: »Naša kri«. Založila »Katoliška Bukvarna«. Cena 1 K 40 vin., vezano 2 K 50 vin. — »Novi čas« piše: Burni Napoleonovi časi niso ostali brez posledic tudi na Slovenskem. Ljudstvo je bilo sicer mirno, a pod pepelom je tlela žerjavica odpora, ki je naenkrat bruhnila na dan. V te čase je posegel Finžgar in napisal »Našo kri«. Tu se vrši boj med Francozom in gorenjskim kmetom, na-videzno za Jerico, v resnici za našo kri, našo moč in naš ponos. V drami kipi življenje, kipi ljubezen do prostosti in do rod-ne grude, do zmage naše krvi. Finžgarjeva beseda, trda kot jeklo, a zvenača kot bron, polna moči in tolažbe, polna zaupanja v našo moč in našo kri, bo pustila povsod neizbrisno sled za seboj. Zlate so Borštni-kove besede ob koncu igre zaročencema: »Ljubita to grudo, kakor smo jo mi, vaši očetje! In ko bodo vaše kosti že trikrat prekopane, naj še zvedo pozni vnuki o teh težkih dneh in močnejši naj pomnijo, da naša kri ni igrača!« Takih besed smo večkrat potrebni. — Dejanje se razvija nara-vno, neprisiljeno, značaji izklesani. To so res naši možje, naša dekleta in fantje. V tem smislu je »Naša kri« najboljša sloven-ska ljudska igra.

Modni salon
Ivane Schiller
Sv. Petra cesta 31
priporoča 1020
slamnike vseh vrst.
Izvršuje vsa popravila. — Žalni klobuki vedno v zalogi.

Kovaškega pomočnika

takoj sprejme Ivan Burkeljc, kovaški mojster, Spod. Zadobrova, pošta Dev. Mar. Polje. 1824

Na prodaj imam

2 lepi kravi

domačega bohinskega plemena, dobri mlekarici. Cena po dogovoru. — Ivan Korošec, župan, Bohinjska Češnjica, pošta Srednja vas v Bohinju. 1844

Vpokojeni orožniški postajevodja išče stalne službe

najraje v kaki opekarni, ker ima toza-devno večletno prakso. Nastop lahko takoj. Naslov pove uprava »Slovenca« pod »Stalna služba 1829«, oziroma spre-jema ponudbe. 1829

Knjigovodja

se sprejme pri nekem večjem trgov-skem podjetju. Zmožen naj bi bil pi-sarno samostojno voditi. Želi se znanja laškega jezika. Plača po dogovoru. Po-nudbe na upravo lista pod naslovom: »Samostojna služba 1845«. 1845

Lepa hiša

z zelo dobro idočo gostilno in mesarijo lepo in udobno opremljena s približno 8 oralom zemljišča, sredi prav lepega mesta Spod. Štajerja, se proda z zem-ljiščem ali tudi posebej. Prometa letno dokazano 240.000 K. Potrebne kapitala 30—40000 K. Naslov pove uprava lista pod št. 1849. (Znamka za odgovor). 1850

Resna ženitbena ponudba.

Posesnik, trgovec in gostilničar na zelo prometnem kraju na Gorenjskem, se želi v svrhu takojšnje ženitve seznaniti z go-spico od 22 do 30 let staro in z 10.000 K premoženja. — Oziralo se bode samo na resne ponudbe s sliko s polnim imenom, katere naj se blagovolijo vpslati na na-slov »Sreča 1912—1850« na upravo »Slo-venca«. Tajnost zajamčena, v neugodnem slučaju se vrne priporočeno. 1850

Učenka

z boljšo šolsko izobrazbo se sprejme takoj v večjo modno trgovino. Ponudbe naj se pošljejo pod šifro: »Pridna 1000«, pošto ležeče, Ljubljana. 1861

Št. 18.755.

Razpis ustanove.

Letos se bosta oddali dve mesti

Jožefe Jallenove ustanove za sirote v letnem znesku po 84 K.

Pravico do te ustanove imajo od rojstva pa do 14. leta življenja revni otroci brez starišev, ki so bili rojeni v frančiškanski, šentpeterski ali šentjakovski fari v Ljubljani.

Prošnje je vlagati pri mestnem magistratu ljubljanskem

do vštetega 16. avgusta tega leta

in jim je priložiti rojstni in krstni list; prošnjo ima otrokov varuh podpi-sati in so v njej navesti vse rodbinske in gmotne razmere prosilca, ozir. prosilke.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 7. junija 1912.

Župan:

Dr. Ivan Tavčar 1. r.

A VIII314/12/5

Sklep in oklic.

V zapuščinski zadevi po dne 13. maja 1912 zamrli Marjani Marn iz To-mačevega št. 19 se bodo dala v najem zemljišča, ki spadajo v zapuščino s hišo in letošnjimi pridelki vred po posameznih parcelah.

Zakupdaja se vrši dne 17. junija 1912, ob 3. uri popoldne na lici mesta v Tomačevem 29.

Zakupni pogoji se zamorejo vpogledati v času od 15. junija do 17. junija t. l. pri tem sodišču, soba št. 33.

C. kr. okrajno sodišče Ljubljana, oddelek VIII,

dne 3. junija 1912.

Morsko kopališče

SELCE PRI CRKVENICI

Hrvaško Primorje.

Podpisana naznanja veleslavnemu občinstvu, da je prevzela v Selcih pri Crkvenici, Hrvaško primorje, od g. gradbenega podjetnika Jos. Lončarića novo sezidani hotel »Rokan« v svojo upravo in da odvarja hotel, kateri leži v neposredni bližini morske obali, dne 26. maja t. l. Pred hotelom se nahaja krasno kopališče z 80 kabinami in nudi kopališče vse udobnosti modernega komforta, kakor tudi peščene in solnčnate kopeli. Za izborni kuhinjo jamči moj dober glas kot bivša lastnica pensiona Villa Vera v Lovrani. Točila se bodo med drugimi bela in rdeča dolensjska in belo-kranjska vina. Pension s celo oskrbo, s sobo in postrežbo od 7 do 9 K dnevno. V Selcih se nahaja tudi nekoliko privatnih stanovanj in dam na tozadevna vprašanja takojšnje odgovore. Postrežba slovenska, hrvaška in nemška. Slovenski časopisi na razpolago.

Velespoštovanjem

1520

Dragica pl. Striga.